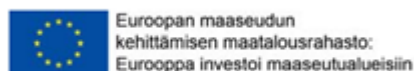

Juuret kylässä – kyläläisten vahva sitoutuminen Vuolenkoski-Koskenniskan valtti

**Loppuraportti kotitalouksien, seurojen ja
senioreiden keskustelutuokioista
OmaVerkko-hankkeessa
vuosina 2012–2014**

**OmaVerkko-hanke
Vuolenkoski, Iitti 17.10.2014**

Sisälllys

1. Johdanto – Keskustelutuokiot ja niiden toteutus.....	5
Käsitteistö	6
OmaVerkon käynnistyminen	7
2. Yhteenvedo: Kyläläiset arvostavat yhteisöllisyyttä ja ovat sitoutuneita kyläyhteisöön	9
3. Kylän identiteetti – ilmapiiri, me-henki ja yhteistyö	10
Muutosta kuvaavat luonnehdinnat kylän ilmapiiristä.....	10
Ylpeys paikkakunnasta ja kokemus me-hengestä	11
Yhteistyössä on voimaa!.....	11
Talkoot – kylälle vahvasti juurtunut tekemisen kulttuuri.....	12
Kylän vahvuudet ja heikkoudet	13
4. Kylän yhdistys- ja harrastetoiminta	15
Seuratoiminnan avoimuus.....	15
Seuratoiminnan haasteet	15
Yhteistyö.....	16
Uusia ideoita kylän yhdistys- ja harrastetoimintaan	16
5. Koulu ja asumiseen liittyvät palvelut.....	18
Oma kyläkoulu	18
Kauppapalvelut.....	19
Polttoainejakelu.....	19
Ikääntymiseen liittyvät palvelut	20
Kodin arkea helpottavat palvelut	20
Pankkipalvelut	21
Kioski, kahvila & baari.....	21
Parturipalvelut.....	21
Mylly	21

Terveyspalvelut	22
Lasten päivä- ja iltahoito	22
Julkinen liikenne ja taksipalvelut	22
Yhteiset alueet – leikkikenttää toivottiin	23
Kierrätys.....	23
6. Kylän markkinointi.....	24
Myytävät talot ja tonttitarjonta	24
Uusien asukkaiden huomioiminen	25
Internetsivut	25
Palvelut ja tapahtumat	25
Kyläkoulu	26
Näkyminen mediassa, aktiivinen markkinointi.....	26
Mainontaa ja markkinointia edistävät tekijät	26
7. Senioreiden kanssa käydyt keskustelut.....	27
Perinnetaidot ja paikallishistoria	28
Asuminen kylällä.....	28
Palveluiden tarve senioreiden näkökulmasta	29
8. Seurojen kanssa käydyt keskustelut.....	32
9. Arvokyselyiden tulokset	34
10. Keskusteluiden anti	38
Vahva tulevaisuudenusko.....	38
11. Jo tehdyt toimet	39
Kylän identiteetti – ilmapiiri, me-henki ja yhteistyö	39
Kylän markkinointi.....	42
Paikallishistorian tallentaminen ja esilletuominen	45
Ideoista käytäntöön.....	47
12. Miten parantaa kylätyön toimintatapoja?	50

Yhdessä tekeminen on taito	50
Avoimuus	51
Kylätoiminnan tavoitteellisuus	52

1. Johdanto – Keskustelutuokioiden toteutus

Tämän raportti on yhteenveto keskusteluista, jotka OmaVerkko-ryhmä kävi Vuolenkoski-Koskenniskan kyläalueen vakiasukkaiden, seurojen ja senioreiden kanssa vuosina 2012–2014. Yhteenvedossa nousevat esille kyläyhteisössä eläminen, sen palvelut ja tulevaisuuden näkymät. Lopussa käsitellään tapoja parantaa kyläyhteisön toimintaa. Raportti on suunnattu ennen kaikkea Vuolenkoski-Koskenniskan kyläalueen asukkaille sekä valtakunnallisesti kaikille kylätoiminnasta ja paikallisuudesta kiinnostuneille toimijoille.

Teksti etenee kylän identiteetin kuvauksen, seura- ja yhdistystoiminnan sekä palveluiden kartoittamisen kautta kylän näkyvyyden edistämisen ja markkinoinnin pohdintaan. Näitä osioita seuraavat erilliset osiot, joissa on esitetty tuloksia senioreiden ja seurojen keskustelutuokiosta. Loppuun on koottu talouskuntien keskustelujen yhteydessä nimettömästi kerätyt arvokyselyjen tulokset. Raportissa, kuten käydyissä keskusteluissakin, pyritään pysymään lähellä käytännön tasoa. Talouskunnista esiin nousseet kehitysajat ja -ehdotukset on koottu jokaisen yksittäisen osa-alueen sisältöön. Lisäksi talouskuntien ja yrittäjien keskusteluista kerätyt palvelu- ja yritysajat on koostettu erilliseksi raportiksi. Tämän raportin lopussa on listattu kaikki tapahtumat ja toimet, joilla on jo OmaVerkko-hankkeen aikana vastattu keskusteluissa esille nousseisiin kehitystarpeisiin.

Raportti tiivistyy kylätoiminnan arvopohjan pohdintaan. Sen tarkoituksena on herättää keskustelua ideoista kylätoiminnan taustalla. Pohdinnan tavoitteena on entisestään parantaa kyläyhteisön toimintaa ja toimivuutta. Vuolenkosken kylä on poikkeuksellisen toimiva yhteisö, jossa ihmiset voivat hyvin. Tästä kertoo jo se, että Vuolenkoski on valittu valtakunnalliseksi vuoden 2014 kyläksi. Siitä kertovat myös lukuisat talouskuntien, yrittäjien, seurojen ja senioreiden kertomat esimerkit. Silti yhteisön on kasvatettava ja parannettava toimintaansa edelleen. Kasvu parantaa kaikkien hyvinvointia ja takaa hyvät palvelut tulevaisuudessa. Yhteenveto herättää keskustelua, innostaa ja tukee positiivista tekemisen kulttuuria sekä nostaa esiin yhä uusia ajatuksia ja ideoita.

Käsitteistö

Vuolenkosken kylä = Iitin kunnan pohjoisosassa Kymenlaakson maakunnassa sijaitseva vireä ja toimelias kylä, jossa asukkaita 463 (**keväällä 2014**). Vuolenkosken kylästä puhuttaessa tarkoitetaan arkikielessä Vuolenkoski-Koskenniskan kyläaluetta, joka koostuu kahdesta Kymijoen jakamasta maarekisterissä olevasta kylästä, Vuolenkoskesta ja Koskenniskasta.

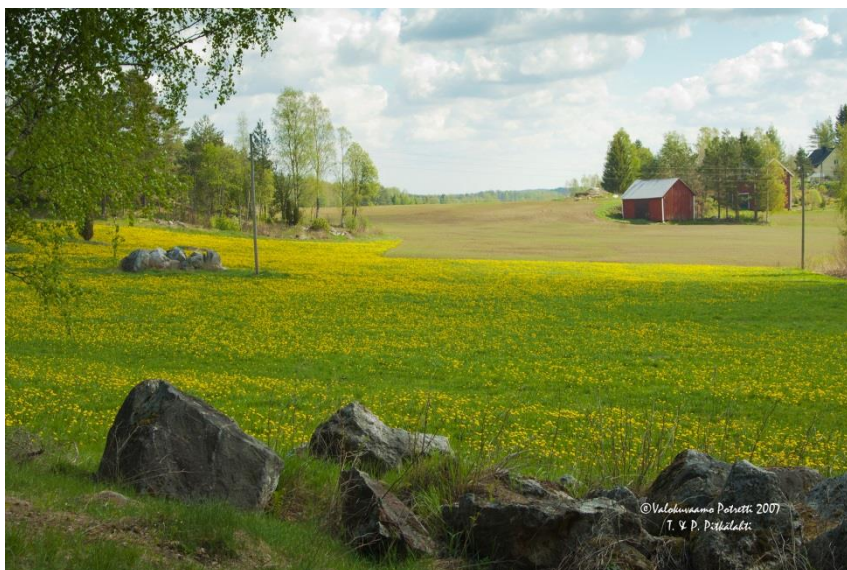
Omakylä Vuolenkoski Oy = Vuonna 2008 perustettu Suomen ensimmäinen kyläläisten omistama kylänkehitysyhtiö. Kylänkehitysyhtiö omistaa reilun seitsemän hehtaarin asemakaava-alueen keskeltä kylää. Yhtiön tavoitteena on kehittää Vuolenkosken kyläaluetta.

OmaVerkko-projekti = Huhtikuussa 2012 Vuolenkoskella alkanut kokonaisvaltainen kylän kehittämisprojekti, jota hallinnoi Omakylä Vuolenkoski Oy. Projekti päättyi lokakuussa 2014. Hanke sai rahoituksen Pohjois-Kymen Kasvun ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kautta. Rahoitusosuus kattoi 90 prosenttia hankkeen kustannuksista.

Keskustelutuokio = Nimi teemahaastatteluille, joita Vuolenkoskella käytiin OmaVerkko-ryhmän toimesta vuosina 2012–2014. Keskustelutuokiot käytiin kaikkien halukkaiden kyläalueen vakituisten talouskuntien, senioreiden, seurojen ja yhdistysten sekä yrittäjien kanssa.

Talouskunta = Vuolenkosken ja Koskenniskan kyläalueella sijaitsevat kotitaloudet, joita oli vuonna 2014 yhteensä noin 210.

Vuolenkosken Virta = Kesäkuussa 2013 avattu kylän internetportaali, jonka rakentamisesta vastasivat OmaVerkko-projekti ja Vuolenkosken kyläläiset. Teknisestä toteutuksesta vastasi Aptual Oy. Virtaa ylläpitää noin 15 vapaaehtoisen kyläläisen muodostama ryhmä.

OmaVerkon käynnistyminen

Vuolenkoskella on tempaistu ja touhuttu jo vuosikymmenten ajan. Kylä on tunnettu paitsi vahvasta talkoohengestä, myös halusta kehittää kylää ja sen toimintoja. Kylän monet yhteiset ponnistelut ovat osoittaneet, mihin kaikkeen päämäärätietoinen ja sisukas kehitystyö voi johtaa. Esimerkkeinä muun muassa kevyen liikenteen väylä -hanke vuosilta 1999–2001 ja Omakylä Vuolenkoski Oy:n perustaminen vuonna 2008.

Muutama vuosi takaperin 2010-luvun taitteessa kylällä alettiin pohtia uusia, helposti päivitettäviä internetsivuja. Samaan aikaan kylällä Pauli Pethmanilla, Valtakunnallisella Kylätoiminnan Tiennäyttäjällä 2014, kyti ajatus kyläläisten laaja-alaisesta kuulemisesta ja keskusteluista yhteisen tiedon, osaamisen ja ideoiden kartuttamiseksi. Näistä tarpeista alkoi vuonna 2011 hahmottua Omakylä Vuolenkosken luotsaama OmaVerkko-hanke, joka päästiin polkaisemaan käyntiin toukokuussa 2012, kun Pohjois-Kymen Kasvu ja Kaakkois-Suomen ELY-keskus näyttivät hankkeelle vihreää valoa.

OmaVerkkoon valikoitui tekijöiksi viiden kylällä varttuneen nuoren aikuisen joukko. Ihastuksesta omaan kotikylään kertoo se, että osa on jo kyläalueen paluumuuttajia. Anna Finskas, Paula Holmström, Kaisa Pethman, Ville Pisto ja Johanna Salonen pääsivät suunnittelemaan yhdessä projektijohtajaksi valikoituneen kyläalueen vapaa-ajanasukkaan Erkki Lumivirran kanssa tulevan parin vuoden kulkua. Erkin pitkä työura IBM:llä projektijohtajana ja ammattitaito loivat hyvät edellytykset projektin haku- ja käynnistysvaiheelle hankkeen saamiseksi kylälle.

Kesän 2012 kynnyksellä OmaVerkko-ryhmä lähti luomaan tavoitteita seuraavalle kahdelle vuodelle. Vahvana peruseriaatteena oli, että kaikki kylän asukkaat tulisivat mahdollisimman laajasti kuulluiksi. Tämän vuoksi satunnainen otanta keskustelutuokioihin ei tullut kysymykseen; projektin periaatteiden mukaisena pidettiin ajatusta, että kaikilta kysytään mahdollisuutta keskusteluun. Selvää oli, että kaikki kylän vakituiset asukkaat, seurat ja yrittäjät tultaisiin jututtamaan kasvokkain käytävissä keskusteluissa yhteisen tiedon ja osaamisen kartuttamiseksi. Näin myös tehtiin. Monien satojen soittokertojen jälkeen haaviin kertyi 150 talouskunnan keskustelutuokioita, 15 seurakeskustelua sekä 68 yrittäjien kanssa käytyä keskustelua.

Keskustelutuokiot käytiin kodeissa ja Kyläpisteen tiloissa, ja ne kestivät keskimäärin tunnista kahteen tuntiin. Keskusteluissa edettiin teemahaastattelun tavoin, mutta kaikissa tuokioissa ei välttämättä kuitenkaan käyty läpi täysin samoja kysymyksiä, vaan keskustelu eteni vapaasti tilanteessa esiin nousseiden teemojen kautta.

Laaja keskusteluaineisto koodattiin ensin teemoittain rakennettuun taulukkomuotoon. Taulukkoon koottiin kaikki keskusteluissa esiin tulleet erilaiset näkökulmat. Toistuvia mainintoja ja yhteneviä näkökulmia laskettiin erilliseen sarakkeeseen, jonka avulla eri näkökulmien väliset painoarvot saatiin näkyviksi. Teemataulukointi oli yli 60 sivua pitkä kokonaisuus. Tähän yhteenvedoon nostettiin kaikki eriävät näkökulmat ja lähestymistavat eri teemoihin. Pidimme tärkeänä, että myös yksittäiset valtavirrasta eriävät maininnat tulivat tässä yhteenvedossa kerrotuiksi.

Kaikki ryhmän asettamat tavoitteet lähtivät ruohonjuuritasolta. Projektin tavoitteista keskusteltiin yhdessä muun muassa Omakylä Vuolenkosken hallituksen kanssa, jonka jälkeen hankkeelle yhteisesti asetettuihin sekä OmaVerkko-ryhmän asettamiin tavoitteisiin sitouduttiin. Ryhmälle annettiin vapaus ja vastuu hankkeen toteuttamisesta.

Vasemmalta: Paula Holmström, Kaisa Pethman, Johanna Salonen, Anna Finskas ja Ville Pisto

2. Yhteenveto: Kyläläiset arvostavat yhteisöllisyyttä ja ovat sitoutuneita kyläyhteisöön

Keskustelujen perusteella voidaan todeta, että Vuolenkoski-Koskenniskan kyläyhteisössä eletään ja voidaan hyvin. Tämä käy ilmi muun muassa yleisenä kokemuksena kylän ilmapiiristä. Valtaosa keskustelutuokioihin osallistuneista kyläläisistä on tyytyväisiä kylän ilmapiiriin ja hyvään peruspalveluiden rakenteeseen. Kyläläisten keskuudessa osataan arvostaa yhteisöllisyyttä ja talkoohenkeä, ja se nähdään voimavarana koko kyläyhteisön kannalta. Yhteisöllisyys ja positiivinen tahtotila toimia yhteisten päämäärien hyväksi näkyvät konkreettisesti lukuisissa onnistuneissa tapahtumissa ja yhteisissä aikaansaannoksissa. Vuolenkoski-Koskenniskan kyläalueen vahvuus näkyy myös vilkkaana ja aktiivisena seuratoimintana, joka osaltaan luo pohjaa monille yhteisöä hyödyttävälle toiminnolle.

Vuolenkoski-Koskenniskan kyläalueen nähdään tarjoavan mahdollisuuksia ja kasvupotentiaalia niin uusien elinkeinotoimintojen kuin asumisen suhteen. Kehitys- ja liikeideoita tuotiin keskusteluissa esiin runsaasti. Osa keskusteluissa nousseista ideoista vietiin käytäntöön OmaVerkko-ryhmän ja kyläläisten yhteistyön tuloksena vuosien 2012–2014 aikana. Asumiseen, elinkeinoelämään sekä kylän rakenteeseen liittyvät marginaaliset haasteet tiedostetaan, mutta ne nähdään enemmän reunaehtoina kuin ongelmina. Merkillepantavaa on, että keskusteluissa tuotiin esille huomattavasti enemmän vahvuuksia kuin heikkouksia kylään liittyen.

Vallitseva tahtotila on kylän kehittyminen ja eteenpäin meneminen. Kyläläiset näkevät, että kylää ja sen palvelurakennetta tukee se, että kylää tuodaan esille lähialueella ja uusia asukkaita muuttaa kylälle. Tulevaisuus nähdään enemmän mahdollisuuksien kuin uhkakuvien kautta, ja kyläläisillä on vahva usko kylään ja sen tulevaisuuteen.

3. Kylän identiteetti – ilmapiiri, me-henki ja yhteistyö

TIIVISTELMÄ

Yleinen kokemus oli, että muutos kylän ilmapiirissä oli tapahtunut hyvään suuntaan. Nähtiin myös, ettei muutos kuitenkaan tapahdu itsestään, vaan hyvien asioiden eteen täytyy tehdä töitä. Kylän ilmapiiri koettiin keskusteluiden perusteella hyväksi. Positiivisia luonnehdintoja ilmapiiristä tuottivat kokemukset avoimuudesta, ystävällisyydestä, aktiivisuudesta sekä vastaanottavuudesta. Kylällä koettiin vahvaa me-henkeä, joka näkyi yhteisten asioiden eteen ponnisteluna. Muun muassa kolmiopettajainen kyläkoulu oli kyläläisille suuri ylpeyden aihe, jonka eteen oltiin valmiita tekemään paljon töitä. Suurimmat vahvuudet kyläläisten silmin olivat luonto, erityisesti vesistö ja kauniit maisemat, kylän hyvät peruspalvelut sekä kyläläisten tiivis yhteistyö ja talkoovoima. Kysyttäessä kylään liittyvistä heikkouksista mainintoja kerääntyi selvästi vähemmän, suurimpana esiin nousseena tekijänä toivomus laajemmasta palveluvalikoimasta.

Muutosta kuvaavat luonnehdinnat kylän ilmapiiristä

Muutosta kuvanneista luonnehdinnoista suurin osa kuvasi muutosta positiiviseen suuntaan. Yleinen kokemus oli, että muutos ei kuitenkaan tapahdu itsestään, vaan hyvien asioiden eteen on tehty töitä. ”Perustaa kehittämiselle on tehty vuosikymmenet, mutta loppusysäys tuli kevytväyläprojektista.” Poliittisten raja-aitojen koettiin myös hälvenneen, minkä oli koettu parantaneen yhteishenkeä. Yksittäisissä tuokioissa keskustelua herättänyt teema oli, että Pohjois-Itin imagon positiivinen muutos kasvattaisi pelkästään Vuolenkosken kylän tunnettavuutta ja jättää Koskenniskan ja muut Pohjois-Itin kylät vähemmälle tunnustukselle. Havaittavissa oli paikallisidentiteetin hidas muutos. Kokonaisuutta tarkastellen ihmiset hahmottivat itsensä osana laajaa Vuolenkosken kylää, jonka aiemmin oli selkeämmin käsitetty koostuvan useammista, pienemmistä kylistä. Kaiken kaikkiaan ilmapiirin muutos parempaan näyttäisi perustuvan pitkälti avoimuuden lisääntymiseen ja asenteiden muutokseen.

Kylä on lopulta huippukylä, vaikka aina on narisemisen paikka. ”Antaa hevosen surra, kun sillä on iso pää.”

Vuolenkoskella on ollut vuosikymmenet ja -sadat hyvä meininki.

Mikäs täällä on olla. Ilmapiiri on hyvä ja on aina ollut. Aikaisemmin oli poliittisia eroja ja ne jakoivat ihmisiä, mutta nämä raja-aidat ovat hälvenneet.

Naapuriapu toimii. Jos kysyy apua, niin kukaan ei kieltäydy. Kylällä on ihan hyvä ilmapiiri.

Kylän ilmapiiri on kohtalaisen hyvä. Mahdollisuuksien mukaan on koitettu naapuria auttaa. Nykyään on parempi ilmapiiri kuin ennen. Aiemmin rahamiehet olivat omissa porukoissaan eivätkä edes morjestaneet. Nyt kaikki morjestavat keskenään.

Ylpeys paikkakunnasta ja kokemus me-hengestä

Kolmeopettajainen kyläkoulu nähtiin yhteisen ylpeyden kohteena, jonka eteen kyläläiset ovat valmiita ponnistelemaan. Yhteinen ponnistelu kyläläisille tärkeiden asioiden eteen kasvatti vahvaa yhteishenkeä. Kylää luonnehdittiin muun muassa ”*kapinakyläksi, jossa kyläläiset ovat sopivasti hulluja*”.

Kylän vahvuuksia kysyttäessä positiivinen ja vireä toiminta, hyvä tahtotila, yhteishenki ja talkootyö keräsivät runsaasti mainintoja. Eräskin vasta kylälle muuttanut pariskunta kuvaili tunnetta kylästä seuraavasti: ”*Me ei lähetä täältä kulumallakaan!*” Kyläläiset näkivät, että kesätori ja erilaiset tapahtumat luovat ja vahvistavat kokemusta hyvästä ilmapiiristä, joka näkyy myös ulospäin. ”*Ku teil siel tapahtuu.*”

Yhteistyössä on voimaa!

Kylän yhteishengen koettiin tukevan arjen eloa. Eryityisesti naapuriapu nostettiin tärkeäksi yhteishenkeä kuvaavaksi tekijäksi. Kyläyhteisön koettiin tarjoavan turvaverkoston elämän erilaisissa tilanteissa.

Vaikeudet eletään porukassa, kun perhettä koskee sairaus, onnettomuus tai jokin muu ikävä asia.

Yksittäisinä kokemuksina tiivis yhteisö voitiin kokea myös tungettelevana, ja se saattoi näyttäytyä sisäänpäin lämpiävänä. Tällöin olemassa olevat verkostot näyttäytyivät niin tiiviinä, että niihin mukaan pääseminen koettiin haasteelliseksi. Tämä saattoi näkyä puolestaan vastuiden kasaantumisenä liikaa samoille henkilöille.

Tehtävien kasautuminen harvojen käsiin voi pahimmassa tapauksessa johtaa siihen, että tehtävien haltijat rupeavat hyötymään tilanteesta. Onneksi näin ei ole kuitenkaan Vuolenkoskella tapahtunut. Tilannetta voisi parantaa, jos vastuuhenkilöitä tulisi lisää.

Toisaalta keskusteluissa otettiin kantaa myös hyvän kanssakäymisen ja vuorovaikutuksen kerryttämiseen. ”*Lumipalloefekti on hyvä muistaa, sillä niin metsä vastaa, kuin sinne huutaa.*”

Keskusteluissa kyläläisiä kuvailtiin vilpittömiksi, ystävällisiksi ja avuliaiksi. ”Kaikki tervehtii ja juttelee.” Toinen taasen kommentoi: ”Voi jututtaa ihmisiä aina kylällä ja kaupassa jääkin helposti suustaan kiinni.” Eräs kylälle muuttanut mainitsikin, että ”kylän läpi ajaessa on outoa, kun saa olla koko ajan käsi pystyssä morjestelemassa”.

Moni kylälle muuttanut koki olonsa tervetulleeksi. Keskusteluista heijastui, että avoin ilmapiiri lisää viihtyvyyttä kylällä ja useampi koki, että kylällä sai olla oma itsensä. ”Jokainen saa taaplata tyylillään. Ihmisiä löytyy kylältä joka lähtöön.” Vaikka aktiivisuus ja talkookulttuuri näyttelivät suurta osaa, salli avoin ilmapiiri erasteisen osallistumisen. ”Voi olla sosiaalinen ja aktiivinen, mutta ei tarvitse.” Toisaalta osalla kyläläisistä kokemus oli päinvastainen, tiivis yhteishenki voidaan nähdä myös eristävänä tai ulkopuolelleen sulkevana. Olikin tärkeää huomioida erilaisten ihmisten tarpeet ja tahto osallistua yhteiseen toimintaan.

Talkoot – kylälle vahvasti juurtunut tekemisen kulttuuri

Vuolenkoski tunnettiin voimannäytteistä talkoiden kautta. Kyläalueen laajasti tunnustettu talkoohenki oli keskusteltutuokioiden perusteella ollut aina hyvä, mutta muuttanut hieman muotoaan ajan kuluessa. Kyläyhdistyksen perustaminen ja toritoiminnan aloittaminen 80-luvulla olivat olleet ”kylän hengen” kannalta tärkeitä sysäyksiä, jotka osaltaan olivat antaneet pontta myös perinteiselle talkookulttuurille ja edesauttaneet sen säilymistä tähän päivään saakka.

Porukalla tehdään eikä kukaan tartte siitä roposia itselleen.

Vahvuus on talkoomeininki, josta iso hyöty ja saadut tulokset innostavat eteenpäin.

Viime vuosikymmeninä perinteiset heinä- ja perunannostotalkoot ovat vaihtuneet tempauksiksi yhteisen hyvän eteen. Kyläläiset osallistuvat mielellään talkoisiin ja entistä tehokkaampaa tiedottamista tulevista talkoista toivottiinkin. Talkoohenki tunnetaan paitsi kylän sisällä, myös osana sitä kuvaa, joka kylästä välittyy. Kyläalueelle muuttaneet uudet asukkaat olivat selkeästi ottaneet talkookulttuurin omakseen. Monelle asukkaalle oli tärkeää, että pääsee osallistumaan

talkoisiin. Talkoista tiedottaminen on merkittävää etenkin niiden asukkaiden kohdalla, joilla ei vielä ole seuratoiminnan kautta syntynyttä pohjatietoa talkookulttuurista. Monet talkoot ovat jokavuotisia ja niitä osataan odottaa. Erilaisia ja eri kokoluokan talkoita toivottiin jopa enemmän, myös yksittäisten talouskuntien ja kohteiden hyväksi: ”*Kynnys talkoiden järjestämiseen tulisi tehdä mahdollisimman matalaksi.*”

Kylän vahvuudet ja heikkoudet

Kylän vahvuuksista ja heikkouksista tuli mainintoja yhteensä 384 kappaletta. Raporttia tarkasteltaessa on hyvä huomioida, että yksi maininta vastaa yhtä talouskuntaa, jonka koko vaihtelee yhdestä hengestä useampiin. Maininnoista 73 prosenttia oli positiivisia ja 27 prosenttia negatiivisia. Kuten eräs nuori tyttö sanoi häneltä vahvuuksia kysyttäessä: ”*Niitä on niin paljon, ettei jaksakaan nyt luetella.*”. Positiiviset maininnat liittyivät palveluihin, ihmisiin, luontoon ja toimintaan.

Eniten positiivisia mainintoja talouskunnissa keräsi luonto (19 %), jonka kohdalla kylän vahvuudeksi koettiin erityisesti vesistö ja seudun kauniit maisemat. Palveluihin liittyviä mainintoja oli toiseksi eniten (15 %) ja palveluista selvimmän esille nousivat kauppa ja koulu. Myös muut palvelut tulivat esille vahvuuksina, mainintoja tosin oli hieman maltillisemmin. Kylän toiminta nähtiin positiivisena (14 %). Toimintaan liittyen selvimmän esille nousivat yhteishenki ja talkootyö sekä kylän aktiivinen ja vireä toiminta. Kylän ihmiset koettiin vahvuutena (13 %). Avuliaisuus ja naapuriapu sekä nuorisotoiminta nousivat selvimmän esille tässä ryhmässä. Yleisissä kylään liittyvissä kommentteissa (11 %) korostuivat selkeästi kylän hyvä sijainti sekä maaseudun rauha.

Ihmiset ovat kylän vahvuus. Täällä ei tarvitse olla yksin jos ei halua. Naapurit huolehtivat toisistaan.

Se, että pieni paikkakunta pystyy järjestämään isojakin tapahtumia.

Kylän nuorisotoiminta on ollut vahvuus, sillä eivät ole sotkeneet yhteisiä paikkoja.

Kylän heikkouksina nousivat esiin palvelut, ihmiset ja tieverkosto. Sama asia saatettiin kokea vahvuutena tai heikkoutena. Huomioitavaa oli, että mainintoja heikkouksista tuli merkittävästi vähemmän kuin mainintoja vahvuuksista. Palvelut saivat eniten kritiikkiä (10 %). Palveluiden kohdalla korostui yleisesti ottaen palveluiden puute ja niiden väheneminen, tarve kehittää kauppaa ja polttoainejakelun puute. Toiseksi eniten harmitti tieverkosto (8 %). Julkisen liikenteen puute ja teiden huono kunto korostuivat tieverkoston heikkouksina. Osa näki, että yksityisautoilukulttuuriin vaadittaisiin suuri muutos, että julkisia ylipäätään alettaisiin käyttää.

Hieman syrjässä, Kausalaan on pitkä matka eikä linja-auto kulje. Sille ei voi mitään, että on pieni ja harvaan asuttu kylä eikä täällä voi olla kaikkia palveluita kuten kaupungissa.

Heikkouksina se, että palveluita on karsiutunut pois. Se, että ei ole linja-autoyhteyttä esim. Heinolaan. Varmasti on sellaisia, joille tämä palvelu olisi tarpeen.

Yleisesti ottaen kylään liittyviin heikkouksina nousivat esille (5 %) nuorille suunnattu vähäinen toiminta sekä tiedonkulku. Ihmisten väliset suhteet nousivat esille yksittäisissä keskusteluissa (4 %).

4. Kylän yhdistys- ja harrastetoiminta

TIIVISTELMÄ

Kylän yhdistystoiminta koetaan kyläläisten keskuudessa aktiiviseksi, monipuoliseksi sekä lukumäärältään suureksi kylän kokoon ja asukasluvuun verrattuna. *”On riittävästi tekemistä ja touhuamista.”* Vaikka seuroja on paljon, niiden rakenne nähtiin hyvänä. Jokainen yhdistys toimii omalla alueellaan, jolloin eri seurojen toiminta ei syö toisiaan. Seuratoiminnan henki nähtiin hyvänä. Seurojen toivottiin tekevän vieläkin enemmän keskinäistä yhteistyötä. Vastauksista ilmeni kuitenkin, että kyläläisten keskuudessa sekaannusta eri toimijoiden välillä aiheuttavat kyläyhdistyksen ja Omakylä-kylänkehitysyhtiön roolit.

Seuratoiminnan avoimuus

Kokemus seurojen toiminnan avoimuudesta ilmeni kahtena eri näkökulmana. Vastauksista kävi ilmi, että osa ei nähnyt yhdistystoimintaa avoimena ja vastaanottavaisena, vaan *”vanhakantaisena, sisäpiirin juttuna, johon ulkopuolisen on vaikea tulla.”* Osa taasen koki, että yhdistystoimintaan on helppo päästä mukaan uutena. Eräs kylälle muuttanut kuvailikin: *”Supervastaanottavaista touhua! Heti tullaan kertomaan eri yhdistyksistä ja pyytämään mukaan.”* Yhdistysten toivottiin kuitenkin aktiivisemmin esittelevän omaa toimintaansa esimerkiksi yhteisin tempauksin ja toivottavan uudet jäsenet mukaan. Yleisesti seurojen näkyvyys nähtiin tärkeäksi ja sen koettiin parantuneen viime vuosina.

Seuratoiminnan haasteet

Uusien jäsenien hankkimisessa nähtiin haasteena, että juuri kylälle muuttaneita otetaan liian hanakasti mukaan seuratoimintaan. Näin uudet kuormittuvat liiaksi heti alussa. *”Ne, jotka haluavat olla mukana, lähtevät kyllä aikanaan mukaan.”* Tärkeäksi nähtiin kuitenkin toimijoiden vaihtuvuus ja myös nuorien mukaan ottaminen toimintaan. Tämän koettiin tukevan seuran jatkuvuutta ja ennaltaehkäisevän toiminnan kuormittavuuden kasaantumista pienelle ryhmälle, mikä nähtiin yhtenä kylän seuratoiminnan uhkana. Pieni osa koki yhdistystoiminnan uhkana *”sooloilun”*, mikä ilmeni päätösten nopeana tekemisenä pienessä porukassa, ilman yhteistä kokoontumista.

Yhteistyö

Kyläläiset kokivat, että seurojen välistä yhteistyötä voitaisiin lisätä. *”Enemmän mahdollisuuksia, kun yhdistetään kahden yhdistyksen resurssit.”* Erityisesti isojen tapahtumien ja hankkeiden kohdalla yhteistyö nähtiin merkittävänä. *”Etteivät yksi yhdistys ja samat ihmiset joudu liian koville.”* Yhdessä järjestetyt tapahtumat koettiin hyväksi ja mukavaa henkeä nostattaviksi. Näistä esimerkkeinä mainittiin muun muassa Vanhojen traktoreiden vetokisat, Maaseutunäyttelyt ja perinteinen kesätori. Kyläläisten keskustelutuokioiden perusteella vilkas seuratoiminta nähtiin kylän yhtenä vahvuutena.

Uusia ideoita kylän yhdistys- ja harrastetoimintaan

Keskustelutuokioissa nousi esille halu parantaa ja laajentaa lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia. Kun suurin osa keskustelutuokioista toteutettiin vuosina 2012–2013, ei silloinen lasten ja nuorten harrastustarjonta ollut vielä niin kattava kuin vuoteen 2014 tultaessa. Todella isossa osassa keskustelutuokioista kävi ilmi, ettei lapsille ja nuorille ole paikkaa kokoontua, eikä esimerkiksi musiikillista harrastetoimintaa. Nyt näihin puutteisiin on vastattu. Kylällä toimii muun muassa jokaviikkoinen Nuokku, Perheiden pysäkki, alle kouluikäisten lasten liikuntakerhot ja pianonsoitonopetus.

Kyläläiset toivat esiin runsaasti ehdotuksia kylän harrastustoiminnan rikastuttamiseksi. Tähän osioon on listattu keskusteluissa esiin nousseet kehitysideat.

- Nuorille ja lapsille
 - Liikuntaleikkikoulu
 - Musiikkikerho
 - Erilaiset kädentaitokerhot
 - Partio
 - Luontokerho
 - Kalastuskerho
 - Jalkapallokerho
 - Traktori- ja kaivinkonekerho
 - Erilaisten lyhytkurssien järjestäminen
- Toiminta lapsiperheille
 - Päivämatkojen järjestäminen
 - Ilta-aikaan kokoontuva kerho työssäkäyville äideille
- Kyläläisiltä puuttuu selkeä yhteinen kokoontumispaikka

- Hengellinen toiminta
 - Hengellisten laulujen lauluupiiri tai oman kuoron perustaminen kylälle
 - Pyhäkoulutoiminta periodi- tai teemamuotoisena, esimerkiksi pääsiäisenä ja jouluna kokoontuvaksi
 - Luontopyhäkoulu
 - Kimppakyydit Iitin kirkolle jumalanpalveluksiin

- Musiikillinen harrastustoiminta
 - Kuoro- ja yhteislaulutilaisuuksia
 - Toive musiikkiopiston sivupisteestä
 - Mahdollisuus harjoittaa jonkin soittimen soittamista ohjatusti kylällä

- Muuta
 - Käsityökerho
 - Lukupiiri
 - ”Uupuneiden yrittäjien kerho”
 - Puutarhakerho
 - Valokuvauskerho
 - Näytelmäkerho
 - Kirjoituskurssi
 - Koiran peruskoulutuskurssi
 - Perinneseuratoiminta ja museotoiminta

5. Koulu ja asumiseen liittyvät palvelut

TIIVISTELMÄ

Kylän peruspalvelurakenne nähtiin hyvänä etenkin perhekuntien ja nuoremman väestön keskuudessa, mutta erilaisia kehitysehdotuksia tuli runsaasti liittyen jo olemassa oleviin palveluihin ja kokonaan uusiin palvelumuotoihin. Kylän palveluita tarkasteltiin realistisesti; sijainti ja väkiluku eivät mahdollista kaikkia palveluita. Koulu nähtiin kylän selkärankana ja ydinpalveluna.

Oma kyläkoulu

Koulu koettiin kylän yhtenä tärkeimmistä voimavaroista. Sen toimintaan oltiin erittäin tyytyväisiä, ja erityisesti tiedottaminen ulospäin mainittiin hyvin toimivana. Vaikka sisäliikuntatilaa ei tällä hetkellä ole, keuhuttiin liikuntatuntien hyvää järjestelyä.

Koulun piha-alueen kunnostamista ehdotettiin. *”Piha-alue on aina syksyisin ja keväisin mutainen, jossa lasten vaatteet likaantuvat. Alueen voisi esimerkiksi tehdä nurmikoksi tai laittaa soraa”*. Eräessä keskustelutuokiossa tunnistettiin kylällä yleisesti hyvä tapa kasvattaa lapsia. *”Täällä tunnetaan toisten lapsien vanhemmat”*. Lapset oppivat oikealla tavalla itsenäisiksi pienestä pitäen, sillä he pääsivät olemaan mukana käytännön askareissa jo nuorella iällä. *”Ala-asteen puukäsityöt ovat hyödyllisiä lapsille, kun siellä ollaan opeteltu ihan käytännön asioita, kuten tavaroiden korjaamista.”* Toisaalta esiin nousi lapsuuden vaaliminen; *”täällä lapsi saa olla lapsi pitkään”*. Lasten kasvattaminen kylällä koettiin turvalliseksi ja sukupolvien välisen yhteistyön vaaliminen tärkeäksi.

Kauppapalvelut

Kaupan säilyminen koettiin tärkeäksi koko kylän kannalta. Kauppa tuli puheeksi lähes jokaisessa keskustelussa. Ilmeni myös, että kylällä oli käyttämätöntä potentiaalia kaupan ostovoimassa. Yleisesti voitiin katsoa, että jos kauppapalvelu kehittyisi, sitä käytettäisiin enemmän. Konkreettisina esimerkkeinä mainittiin, että valikoiman laajuus, aukioloaikojen pidentäminen sekä polttoainetankkausmahdollisuus lisäävät kaupan käyttöä.

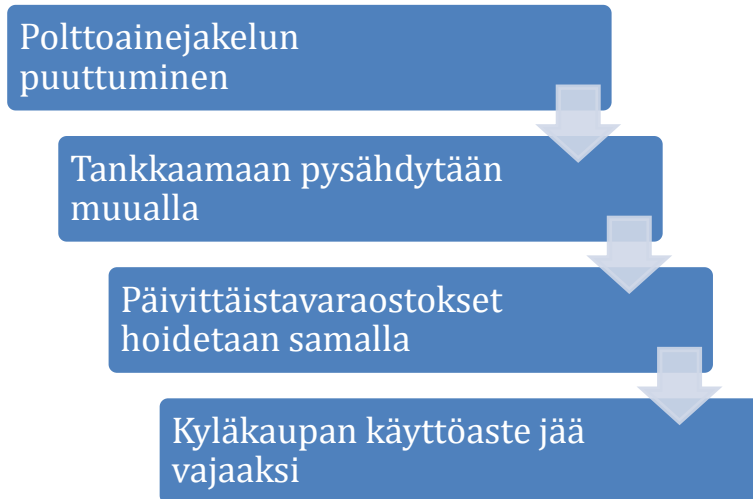
- Kehitystoiveita
 - Pidemmät aukioloajat
 - Kaupan tilat riittämättömät
 - Uusille kauppailoille olisi selkeä tilaus

- Valikoima
 - Valikoima puutteellinen: monipuolisuutta ja erikoisruokavaliot tuotteita
 - Liha- ja kalapuoli niukka, mikä vaikeuttaa isompien talouskuntien ostossuunnittelua
 - Lähiruoka- ja sesonkituotteita
 - Rautakaupparvikkeita ja konttoritarvikkeita
 - Tuotteiden etätilaus

- Muita kehitysideoita
 - Kahvinurkka, jossa ihmiset voivat tavata ja jutustella
 - Sisäänheittotarjouksia
 - Kauppiasvetoisuuden siirtyminen nähtiin mahdollisuutena kaupan kehittämiseksi
 - Erilaiset teemaviikot
 - Kaupan ja muiden palveluntuottajien keskinäisen yhteistyön lisääminen
 - Nettikauppa

Polttoainejakelu

Polttoainejakelun puuttuminen koettiin puutteena niin kyläläisten kuin vapaa-ajanasukkaidenkin kannalta. Selkeänä seurauksena ilmenee, että kun tankkaamaan pysähtytään muualla, myös päivittäistavaraostokset hoidetaan helposti samalla. Näin asiointi suuntautuu kylän ulkopuolelle, jolloin myös kaupan käyttöaste jää vajaaksi. Matkakeitaan avaamisen Vierumäellä keväällä 2013 nähtiin helpottavan polttoaineen hankintaa, mutta seurauksena kylän palveluiden käyttö saattaa vähentyä. Erityisen tärkeänä pidettiin polttoaineen jakelupisteen perustamista kylän rantaan niin veneilijöitä kuin autoilijoitakin palvelevaksi. Tämä lisäisi muidenkin kylän palveluiden käyttöä. Yhteensä polttoainejakelu nousi esille reilussa kolmanneksessa haastatteluista.

Ikääntymiseen liittyvät palvelut

Kyläläisten keskuudessa ilmeni tulevaisuuden toive asumisesta kyläalueella myös vanhalla iällä. Tämän mahdollistamiseksi ihmiset toivoivat erilaisten ikäihmisten palveluiden, kuten kotihoidon kehittyvän. Alle on listattu kehitystoiveita liittyen ikääntyneiden palveluihin.

- Mahdollisuus saada useampia kotihoidon käyntejä päivässä, myös ilta-aikaan
- Ruokapalvelu
- Laskujen maksamisessa avustaminen
- Siivousapu
- Muissa käytännön asioissa tukeminen
- Senioriasumisen keskus

Kodin arkea helpottavat palvelut

Yllä mainittujen arjen sujumista helpottavien palveluiden tarve ei rajautunut pelkästään ikäihmisiin, vaan esimerkiksi siivouspalvelua olisivat voineet käyttää kaikki kyläläiset tarpeen ja tilanteen mukaan. Mahdollisessa senioriasumisen keskuksessa voisi pyöriä kaikille avoin lounaspalvelu. Tällaisten palveluiden kokonaisvaltainen tuottaminen voisi tulevaisuudessa työllistää yhden tai useamman yrittäjän.

Pankkipalvelut

Noin kolmanneksessa keskusteluista nousi esiin pankkipalveluiden tarve. Erityisesti toivottiin mahdollisuutta nostaa käteistä rahaa kylältä. Lisäksi toivottiin mahdollisuutta hoitaa pankkiasioita entistä laajemmin kylältä käsin.

Kioski, kahvila & baari

Keskustelutuokioissa ilmeni, että kyläläiset pitivät tärkeinä tällä hetkellä toimivia kioski-, baari- ja kahvilapalveluita, ja niihin oltiin tyytyväisiä. Myös toiveita tämän alan yritysten suhteen esitettiin.

- Valikoima
 - Grilliruoka
 - Peruselintarvikkeet
- Tulevaisuuden yritysideoita
 - Satama-alueen ympärivuotinen lounaskahvilayritys ruokailumahdollisuudella ja A-oikeuksilla
 - Tilat pienimuotoisten juhlien järjestämiseen
 - Vanhusten ruokapalvelun yhdistäminen ravintolapalveluihin
- Muuta
 - Talviviikonloppuisin nimekäs artisti esiintymään
 - Olemassa olevien palveluiden parempi hyödyntäminen kyläläisten keskuudessa

Parturipalvelut

Parturipalveluiden saatavilla oloa kylällä pidettiin tärkeänä. *”Moni kesäasukas on kaipaillut parturia ja on helpotus, kun sellaisen saatiin Kyläpisteelle.”*

Mylly

”Mylly on ikään kuin maamerkki kylälle.”

Mylly koettiin positiivisena voimavarana ja arvokkaana perinnepääomana kylällä. Keskusteluissa peräänkuulutettiin myllyn näkyvämpää markkinointia ja myyntitoiminnan kehittämistä.

Terveyspalvelut

Lääkärin ja terveydenhoitajan palveluiden saatavuutta kylällä arvostettiin korkealle. Yleisesti toivottiin niiden lisäämistä, sillä etäisyys kuntakeskuksen tarjoamiin terveyspalveluihin on pitkä. Kunnallisten ja julkisten palveluiden tarjonnan kylällä toivottiin laajenevan. Käytännössä tämä voisi toteutua esimerkiksi Kelan ja työvoimatoimiston asiamieskäyntien kautta.

- Terveydenhoitajan tavoitettavuuden lisääminen koulu-aikaan
- Rajatun päivystysajan saaminen ilman ajanvarausta
- Apteekkipalvelu
 - Lääkekaappi neuvolan yhteyteen, esimerkiksi niin sanottu käsikauppalääkevalikoima

Lasten päivä- ja iltahoito

- Päiväkotitoimintaa ehdotettiin laajennettavaksi avoimempaan suuntaan: *“Kotiäideillä lastensa kanssa voisi olla muutaman kerran viikossa mahdollisuus mennä paikalliseen päiväkotiin kahvittelemaan, leikkimään ja juttelemaan muiden kotiäitien kanssa tai sitten jättää lapset hoitoon ja lähteä asioille, ilman etukäteisvarausta.”*
- Tarve lasten iltahoitomahdollisuudelle, jonka toteutuksessa voisi ottaa mallia esimerkiksi Mannerheimin Lastensuojeluliiton toteuttamasta lastenhoitoapumallista.

Julkinen liikenne ja taksipalvelut

Liikkuminen etenkin Iitin kuntakeskukseen Kausalaan sekä lähimpiin kaupunkeihin Heinolaan ja Lahteen nähtiin osittain ongelmallisena julkisen liikenteen puutteen takia. Asia herätti paljon keskustelua, ja se nostettiin esille noin viidenneksessä kaikista keskustelutuokioista. Liikenneyhteyksien puuttumisen nähtiin vaikeuttavan etenkin iäkkäämpien kyläläisten liikkumista ja asiointia.

Konkreettisia kyläläisten toivomuksia julkisen liikenteen suhteen ovat muun muassa

- Asiointipalvelutaksi tai linja-autovuoro Heinolaan 1–2 kertaa viikossa
- Liittymisyhteys Vierumäen bussiliikenteeseen, kuten säännöllinen taksiyhteys kylältä Vierumäelle.
- Järjestettyjä taksimatkoja teatteriin, konsertteihin, kirkkoon tai lavatansseihin
- Kauppatavaroiden tilausmahdollisuus taksilla
- Kimppakyydit
- Nuorisobussi, jolla nuoret pääsisivät yhdessä esimerkiksi harrastuksiin: *“Bussissa olisi vaihtuvilla vuoroilla valvoja mukana.”*

Yhteiset alueet – leikkikenttää toivottiin

Keskusteluissa kertyi mainintoja myös yleisiin ja yhteisiin paikkoihin liittyen.

- Lapsille selkeämpi ulkokenttäalue tai leikkikenttä
- Luistelukentän yhteyteen pienempi jääkenttä, jolloin sekä jääkiekon pelaamiselle että pienemmille luistelijoille voitaisiin taata enemmän tilaa ja vapautta
- Kylän uimarannalle uimavahti
- Koirapuisto

Kierrätys

Metalliromun keräystä toivottiin järjestettäväksi useammin. Lisäksi jätteiden lajittelumahdollisuuksia toivottiin parannettavan ja yhteisten jätesäiliöiden, kuten paperinkeräysastioiden tyhjentämistä tehostettavan.

6. Kylän markkinointi

TIIVISTELMÄ

Kylän markkinointi oli keskustelutuokioiden aihealueista haastavin, koska se herätti paljon kysymyksiä ja ajatuksia. Kylän markkinointi koettiin hyvin tärkeäksi ja tarpeelliseksi. Sillä nähtiin olevan vaikutus palveluiden säilyvyyteen ja alueen kehittymiseen. Kylällä pitkään asuneilla oli hyvin samansuuntaisia näkemyksiä markkinoinnista muun muassa tonttipankin kautta. Tuoreilla kyläläisillä sen sijaan oli uudenlaisia näkemyksiä markkinoinnista osaltaan senkin vuoksi, että he ovat itse lähivuosina muuttaneet alueelle. Keskeisimmät pääkohdat markkinoinnissa olivat jatkuva näkyvyys ja kyläalueen aktiivinen markkinointi. Tämän lisäksi myös niin sanottujen ”sisäänheittoasuntojen” eli vuokra-asuntojen saatavuutta korostettiin.

Myytävät talot ja tonttitarjonta

Kylän markkinoinnin kannalta monipuolinen tonttitarjonta ja sen näkyminen niin tiekuvasa kuin Vuolenkosken Virrassakin koettiin tärkeäksi.

- Tonttien markkinointi
 - Selkeä yhteyshenkilö tai tontin myyjän suorat yhteystiedot
 - Kylän kiertoajelut asumisesta ja rakentamisesta kiinnostuneiden henkilöiden kanssa
 - koettiin konkreettisiksi kädenojennuksiksi mahdollista ostajaa kohtaan
 - Erilaisia vaihtoehtoja, niin kaava-alueelta kuin maanomistajilta
 - Tontit toivottiin valmiiksi lohkotuina määrääloina, koska se helpottaa ostamista
 - Toisaalta tontin koko halutaan neuvotella maanomistajan kanssa, jotta ostaja saa juuri haluamansa kokoisen määrääalan
 - Tonttien kohtuuhintaisuus
 - Tonttien ja maa-alueiden aktiivinen kartuttaminen, pohjatyö koko ajan vireillä
 - Kiinteistöfirmat, joille voisi ulkoistaa kylän tonttien myymisen
 - Yhteismainontaa ja eräänlaista kampanjointia usean kohteen puolesta ehdotettiin keskusteluissa
 - Tonttien jatkuva mainostaminen
 - Kyläpisteelle henkilö, joka voisi lähteä esittelemään tontteja tai asumista kyläalueella
 - Perustietopakettia kyläalueesta, jota esimerkiksi kiinteistövälittäjät voisivat jakaa jo näyttövaiheessa

- Tonttipankki
 - Tieto lähimmästä vesi-, tie- tai sähköliittymästä
 - Ajankohtaisuus ja helppo päivitettävyys

- Muuton helpottaminen
 - Rakennusaikaisia asuntoja tai niin sanottuja ”sisäänheittoasuntoja”
 - Lisää vuokra-asuntoja

Uusien asukkaiden huomioiminen

Kylän markkinoinnin osalta nousi esiin myös asumisen jälkihoitovaihe. Uusien asukkaiden päädyttyä Vuolenkoskelle koettiin tärkeäksi heidän osallistamisensa kylän asioihin. Lähtökohtaisesti koettiin, että Vuolenkoskelle muuttanut oli kylään tervetullut.

- Tutustumisiltamia uusien ja miksei kauemminkin alueella asuvien kesken
- Infopakettien antaminen uusille asukkaille peruspalveluista, seuratoiminnasta, tapahtumista, talkoista ja muista kyläalueen asioista
- Talkoot voivat olla uusille asukkaille tärkeä ja helppo tapa päästä mukaan
- Kyläkirje, joka voitaisiin lähettää esimerkiksi kyläyhdistyksen toimesta
- Tietoisuus, joita voitaisiin julkaista esimerkiksi teemoittain lehdissä ja internetissä
- Kyläkummi, esimerkiksi joku kylään muutama vuosi sitten muuttanut asukas, jolta olisi matalampi kynnyksellä pidempään asuneille itsestään selvinä pidetyistä asioista

Internetsivut

Toimivat ja aktiivisesti päivittyvät nettisivut nähtiin edellytykseksi mainonnan ja markkinoinnin kasvattamisessa. Nettisivuilla voisi vaikka lukea ”Muuta tänne!”.

Palvelut ja tapahtumat

Palvelujen mainostamista ja näkymistä pidettiin tärkeänä kylän markkinoinnin kannalta. Myös käynnissä olevan valokuituhankkeen mainostamista pidettiin tärkeänä, sillä tämä mahdollistaisi monelle etätyöskentelyn entistä paremmin. Kyläalueen tapahtumat koettiin keskeisiksi kylän markkinoinnin kannalta. Tapahtumista esiin nostettiin muun muassa Vetokisat ja Lahden Raksamessujen jälkeinen kevättapahtuma.

Kyläkoulu

Vuolenkosken kolmiopettajainen kyläkoulu koettiin selkeäksi vahvuustekijäksi kylän markkinoinnin kannalta: *”Kouluverkko ja oma koulu ehdoton markkinavaltti.”*

Näkyminen mediassa, aktiivinen markkinointi

Kylän aktiivinen näkyminen tiedotusvälineissä koettiin tärkeänä. Esimerkiksi lehtijutut nähtiin hyvänä tapana tuoda kylää esiin. Näkymistä toivottiin erityisesti Päijät-Hämeessä ja pääkaupunkiseudulla. Aktiivisen markkinoinnin ja mainonnan ohella puskaradio nostettiin keskeiseksi mainonnan keinoksi. Tämän kulkeutumista edistivät tempaukset ja kylän hyvä maine. Tämän lisäksi ehdotettiin, että kylälle tulisi luoda yhtenäinen brändi. Myös ajatusta TV-mainoksesta väläytettiin.

Mainontaa ja markkinointia edistävät tekijät

Kesätori nähtiin hyväksi keinoksi tulla esiin ja saada uusia kävijöitä kylälle. Tosin kesätorin vieläkin aktiivisempaa mainostamista korostettiin joissakin keskusteluissa. Tämän lisäksi esiin tuotiin kylän vahvuuksien hyödyntäminen markkinoinnissa. Tällaisiksi koettiin muun muassa luonto, oma koulu, harrastusmahdollisuudet, naapuriapu ja maaseudun rauha. Myönteisten asioiden korostaminen nähtiin myös mainonnan keinona. Sellaiseksi nostettiin lapsiperheille jaettava vauvaraha. Vierumäen läheisyys tuotiin myös esiin, sillä Vierumäeltä löytyy kattava palveluvalikoima ja paljon mahdollisuuksia vapaa-ajanviettoon.

7. Senioreiden kanssa käydyt keskustelut

Senioreiden parissa toteutettiin vuosina 2012–2013 omat keskustelutuokionsa. Senioreiksi määriteltiin kaikki keskustelun hetkellä yli 70-vuotiaat kyläalueen asukkaat. Heidän kanssaan haluttiin keskustella paikallishistoriasta ja ikääntymiseen liittyvästä palvelutarpeesta keskusteluhetkellä tai tulevaisuudessa. Sen vuoksi senioreille tehtiin erillinen haastattelulomake. Termi *seniori* ei ole kuvaus asukkaan aktiivisuudesta tai passiivisuudesta. Suurin osa kyläalueen senioreista oli haastatteluhetkellä hyväkuntoisia, mikä osaltaan mahdollistaa heidän osallistumisensa kylän toimintaan. Keskustelut senioreiden kanssa olivat poikkeuksellisia, sillä aiemmin tietoa paikallishistoriasta ja arjen palvelutarpeesta ei ole kerätty yhtä systemaattisesti ja laajasti.

Senioreiden kanssa käydyt keskustelut olivat yleensä ajallisesti pidempiä kuin talouskuntien keskusteluhetket. Erityisesti nämä keskustelutuokioiden koettiin OmaVerkko-ryhmässä antoisiksi, sillä niissä saatiin kuulla tarinoita ja muistoja kylästä. Monesti keskustelua ei tarvinnut kuitenkaan ohjata kysymyslomakkeen avulla, vaan henkilö kertoi omin sanoin muistoistaan.

Senioreiden juttutuokioiden yläteemat:

- Perinnetaitojen ja paikallishistorian tietämyksen kartoittaminen
- Asuminen kylällä
- Palveluihin liittyvien tarpeiden kartoittaminen

Perinnetaidot ja paikallishistoria

Kylän historiaan liittyviä keskustelujen teemoja olivat muun muassa kylän saha, tukkilaisuus, työväentalo, yhdistysten historia, lapsuus sodan jälkeisenä aikana, sota-aika maaseudulla, Vuolenkoski 1920–30-luvuilla, lapsuus ja eri kyläkoulut, pula-aika, pohjoisiittiläisen talkoohengen muutos vuosikymmenien aikana sekä iittiläisyyden kokemuksen muutos ja kehitys.

Keskustelutuokioiden parissa osoittautuivat melko kevyeksi kartoitukseksi kylämme paikallishistoriasta. Koettiin, että keskustelujen tärkeimpänä tuottona paikallishistorian osalta karttui ikään kuin tietopankki siitä, keneltä löytyy paikallishistorian tietoa ja tuntemusta, tarinoita tai muistoja kuhunkin teemaan tai ajanjaksoon liittyen. Tätä pohjatyötä voisi hyödyntää myöhemmin esimerkiksi kylän historiaa kirjoitettaessa.

Asuminen kylällä

Keskustelujen perusteella voidaan todeta suurimman osan kylän senioreista olevan hyväkuntoisia, aktiivisia ja toimeliaita niin arjessaan kuin vapaa-ajan harrastuksissaankin. Senioreiden kertoessa arjestaan korostuivat tarinoissa päivittäiset työt, luonto, arkiliikunta ja käsillä tekeminen. Luonnossa liikkuminen, puutarhanhoito, marjastus, kalastus ja sienestys olivat monelle mielekkäitä harrastuksia. Myös lastenlapsien kanssa vietetty aika koettiin tärkeäksi, kuten myös ystävien tapaaminen esimerkiksi eri kerhojen kautta. Osa mainitsikin käyvänsä kylällä toimivassa eläkeliiton *Rusinakerhossa* sekä seurakunnan järjestämässä kerhossa, *Vanhemmanväen kerhossa* ja *Lähetyspiirissä*.

Keskusteluista voidaan todeta, että kylän ikäihmisillä on vahva tahto elää kylällä mahdollisimman pitkään. Ainoastaan yksi mainitsi haluavansa muuttaa iän karttumisen myötä kylältä pois. Osa senioreista kertoikin haluavansa lähteä kotoaan vasta ”jalat edellä”. Samoin osa koki ikänsä maalla asuneina elämän maaseudulla rikkaana, kun saa itse puuhastella kotona ja pääsee vapaasti liikkumaan. Kylällä asumisen haasteiksi puolestaan nähtiin yksinäisyys, jonka mainitsi 19 prosenttia senioreista. Myös ajan kuluminen hitaasti mainittiin haasteena. Näihin koettiin vaikuttaneen esimerkiksi kyläilykulttuurin väheneminen.

Ehdottomasti, maalaisihminen ei osaisi asua kerrostalossa.

Kanssakäyminen ja naapurisuhteet ovat vähentyneet.

(...)arjessa oli paljon kanssakäymistä muiden kanssa. Esimerkiksi, kun posti piti aina hakea päivittäin Koskenniskan kaupalta klo 16, vaihdettiin siinä samalla kuulumiset ja kuultiin kylän asiat, ”mölistiin” kaikkea muutakin.

Eläkepäivät kuluvat arjen touhuissa; lumenluontia, haravointia, veden ja puiden hakua ja niin edelleen.

Lapsenlapset ovat lähellä sydäntä, ja he käyvätkin vähän väliä mummolassa mummia tervehtimässä ja nappaamassa samalla keittiön pöydältä pullan.

Palveluiden tarve senioreiden näkökulmasta

Peruspalvelut

Senioriväestö suhtautui palvelurakenteeseen eri tavalla kuin nuoremmat sukupolvet. Senioriväestö oli nähnyt ja kokenut pidemmän aikavälin rakennemuutoksen, joten heille palvelut näyttäytyivät konkreettisempina palvelumuotoina kuten useampana kauppana, pankki- ja postipalveluna. Vastaavasti senioriväestön keskuudessa ei välttämättä mielletty monia uusia palvelu- ja yritysmuotoja palveluiksi.

Yleisesti seniorit kokivat jo olemassa olevat palvelut merkittäviksi kylällä elämisen mahdollistajiksi myös iän karttuessa. Erityisesti kauppapalvelun säilymisen tärkeys tuli useassa tuokiossa esiin, kuten myös terveystalon tarjoamat terveydenhoitajan palvelut ja lääkärin kuukausittaiset käynnit.

Kauppapalvelun säilyminen kylällä tärkeää. Erityisesti ikäihmisillä ei ole autoa ja muualla asioiminen olisi tällöin vaikeaa.

Senioreiden keskuudessa korostui tarve tilaustaksitoiminnalle ja paikallisliikenteen vuoroille, joista mainintoja juttutuokioissa oli 38 prosenttia. Keskustelutuokioissa ehdotettiin muun muassa tilaustaksitoimintaa Vierumäelle, josta olisi runsaammin linja-autoyhteyksiä eteenpäin. Samoin ehdotettiin Iitin kuntakeskus Kausalaan suuntaavaa paikallisliikennevuoroa 1–2 kertaa viikossa: *“Näin iän myötä, kun tulee tilanne ettei enää itse pysty ajamaan.”*

Muut peruspalvelut, jotka seniori-ikäiset kokivat tarpeellisiksi kylällä, olivat paljolti samoja, joista keskusteltiin myös muissa talouskuntien keskustelutuokioissa. Pankkipalveluita tai pankkiautomaattia kylälle kaipasi 19 prosenttia senioreista. Tällä hetkellä seniorit hoitivat pankkiasiansa pankkikäyntien lisäksi kahvila Peurankellosa sijaitsevan tietokoneen kautta tai maksukuorien avulla. Lisäksi mainittiin bensanottopisteen (15%) ja apteekkipalveluiden (4%) tarve.

Ulkopuolisen avun tarve ja kotihoidon palvelut

Kylän seniorit olivat ilmeisen hyväkuntoisia, sillä ulkopuolisen avun tarve oli tällä hetkellä vähäinen. Tapaamistamme senioreista ainoastaan yhdellä oli käytössään ateriapalvelu ja yhdellä kävi kotonaan kotihoito. Tähän voi myös vaikuttaa maaseudulla edelleen elävä kulttuuri läheisten huolehtimisesta ja avustamisesta, jonka vuoksi ulkopuolisia, esimerkiksi kunnallisia apuja ei tarvittu niin säännöllisesti.

Kunnallisten palveluiden sijaan muutama kertoi saavansa apua läheisiltään tai ystäviltään muun muassa siivouksessa, polttopuiden teossa, puutarhanhoidossa ja lämmitysjärjestelmän huollossa. Yhteensä 54 prosenttia senioreista koki, ettei tarvitse apua päivittäisissä toimissaan lainkaan.

Keskusteluista olikin aistittavissa, että oma pärjääminen sekä asioiden hoitaminen itse koettiin hyvin arvokkaaksi. Ajatus avun pyytämisestä ja vastaanottamisesta tuntui olevan osalle vaikea.

Mitäs hiton palveluja täs tarvii, nuoremmathan tarvii palveluja.

En halua muuttaa senioritaloon, vaan asun kotona vaikka kontaten. Seuraava paikka onkin sitten vuodeosasto, ettei niin sanottua välivaihetta kotihoidon kanssa tai palvelutalossa olisi.

Toivotaan, että voidaan pysyä mahdollisimman omatoimisina ja asua kylällä pitkään.

Toiveita kotihoidon palveluiden kehittämiseen:

- hoitajaresurssien lisääminen
- palveluiden monipuolisuus
- kotikäynnille varatun ajan riittävyys
- iltakäyntien mahdollisuus myös kuntakeskuksen ulkopuolella

Kotihoitoa on supistettu liian paljon ja hoitajat ovat liian kiireisiä

Hoitajilla ei ole aikaa tehdä kaikkea, mitä vanhus tarvitsisi, eivätkä vanhukset toisaalta uskalla vaatia ja erikseen pyytää esim. viemään roskia, vaikka se ei heiltä itse edesi onnistuisi.

Palvelu, jossa vanhuksen kotia tuleva ihminen kykenisi tekemään kaiken, ei vain lääkkeenjakoja tai siivousta.

(..) että saisi aina asua Vuolenkoskella, ja että kotiapua olisi tarjolla monta kertaa päivässä tarvittaessa.

Senioritalo

Myös Omakylä Oy:n kaavoittamalle alueelle suunniteltu senioritalo herätti keskustelua. Senioreista 15 prosenttia koki ikäihmisille suunnatun palvelutalon tärkeäksi kylällä asumisen mahdollistajaksi. Muutaman seniorin kommentissa heijastui ajatus Kausalaan muuttamisesta yksinäisenä ja ikävänä ratkaisuna.

olisi hienoa voida asua kylällä koko ikänsä (viittaa suunnitteilla olevaan palveluasumiseen Vuolenkoskella). Kausalaan jouduttaessa vanhuksilla säilyy tuskin mitään kontakteja, ja ympäristö on täysin vieras.

Tärkeää olisi saada kylälle palvelutalo, jotta vanhusten ei tarvitsisi muuttaa Kausalaan.

Eläkeläisenä palveluasunto olisi minulle ihanteellinen ja yhtä tärkeä kuin liikuntahalli, sillä ikääntyvien ihmisten määrä lisääntyy. Sellainen palveluasunto olisi minusta hyvä, jossa on

keskitetty valvonta ja jossa on helppo asua ja liikkuminen on tehty helpoksi. Tälle olisi varmasti kysyntää yleisemminkin. Itse koen, että vanhuus on tulossa ja mieluusti haluaisin jatkaa paikkakunnalla asumista loppuun saakka. Minusta sosiaalinen verkosto pitää ihmisiä virkeänä ja jos joutuu muuttamaan eri paikkakunnalle, tämä muuttuu helposti. Itse en haluaisi muuttaa pois.

Kausalassa ihmiset ja ympäristö ovat vieraat, ja lasten on vaikeampi käydä katsomassa välimatkan takia.

Muita senioreiden kehitystoiveita koskien kylällä asumista

- Lehtienvaihtopiste
- Hieroja
- ATK-kurssi
- Ranskan tai englannin kielikurssi
- Järjestetyt kyyditykset eri kerhoihin
- Ikäihmisten liikuntamahdollisuuksien parantaminen
- Lounasruokailumahdollisuus

8. Seurojen kanssa käydyt keskustelut

Projektin aikana keskustelutuokiot käytiin myös kaikkien kylän seurojen ja yhdistysten kanssa. Keskusteluissa oli aina paikalla kaksi haastattelijaa sekä muutama seuran edustaja. Seuroille järjestettyjen keskusteluiden perimmäisenä tarkoituksena oli kerätä seuroista ja yhdistyksistä riittävät tiedot, joiden pohjalta luotiin kattavat esittelyt internetsivuille Vuolenkosken Virtaan. Samalla käytiin läpi seuratoiminnan nykytilaa ja sen haasteita sekä tulevaisuuden näkymiä.

Seuratoiminnan yhdeksi haasteeksi nousi selvästi aktiivisten toimijoiden heikohko vaihtuvuus sekä uusien toimijoiden saaminen mukaan toimintaan. Samat ihmiset saattoivat olla mukana useammankin eri yhdistyksen toiminnassa ja tästä syystä uusia, etenkin nuoria, kaivattiin enemmän mukaan seuratoimintaan. Kaikki seurat ja yhdistykset olivat sitä mieltä, että uusille jäsenille oli tilaa. Vuolenkosken seuratoiminnan tila nähtiin hyvin monipuolisena, eikä uudelle yhdistystoiminnalle nähty erityisemmin tarvetta. Seurojen sisäinen tiedotus toimi hyvin pitkälti puhelimen varassa, mutta myös sähköpostia ja yhteisiä kokouksia käytettiin sisäiseen tiedotukseen.

OmaVerkko-projektin aikana järjestettiin kylän yhdistyksille ja seuroille heti hankkeen alkupuolella seuratapaaminen, missä jokaisesta kylän yhdistyksestä ja seurasta oli vähintään yksi edustaja paikalla. Seuratapaamisessa eri toimijat pääsivät keskustelemaan vapaamuotoisesti seuratoiminnasta yleensä ja samalla valmisteltiin myös tulevia Seuramarkkinoita. Kesällä 2012 järjestettiin iltatorin yhteydessä Seuramarkkinat, missä kylän eri seurat ja yhdistykset olivat esillä. Tätä varten tehtiin jokaiselle seuralle lyhyt ja ytimekäs yhden sivun mittainen esittely, mistä kävi ilmi seuran toiminnan tarkoitus ja yhteystiedot. Seuramarkkinoiden ajatuksena oli tuoda Vuolenkosken monipuolista seura- ja yhdistystoimintaa tunnetuksi niin kyläläisten kuin vapaa-ajan asukkaidenkin keskuudessa.

Keväällä 2013 järjestettiin ensimmäistä kertaa seurapalaveri, missä kylän yhdistykset ja seurat kävivät läpi kukin suunnittelemaan aktiviteetteja ja tapahtumia seuraavalle vuodelle. Seurapalaverin tarkoituksena oli saada eri yhdistysten toimijat kerättyä kerran vuodessa yhteen paikkaan, jolloin voitiin keskustella tulevan vuoden tapahtumista ja suunnitelmista. Tällä tavoin ehkäistiin päällekkäisyyksiä tapahtumien ajankohtien ja sisältöjen kanssa. Samalla oli mahdollista tiedustella myös yhteistyökumppania omalle tapahtumalleen. Seurapalaverista tuli jo jokakeväinen perinne. Vuolenkosken kyläyhdistys ry otti vastuun seuratapaamisen koollekutsumisesta ja näin tämä toimintatapa on saanut jatkoa.

Kyläalueen seurat ja yhdistykset:

Aito Taimen ry

Iitin Koskenniskan Martat

Koskenniskan Jakokunta

Kylän Kyntäjät

Pohjois-Iitin Kiri

Pohjois-Iitin Metsästysyhdistys ry

Risun ja Räsän ry

Rusinakerho

Vuolenkosken Jakokunta

Vuolenkosken Kyläyhdistys ry

Vuolenkosken Maaseutunaiset

Vuolenkosken Maaseutuseura

Vuolenkosken Metsästysseura ry

Vuolenkosken Osakaskunta

Vuolenkosken Venekerho

Vuolenkosken Vesiosuuskunta VVOK

Vuolenkosken VPK

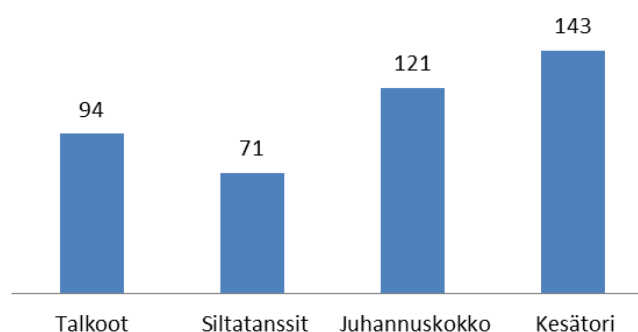

9. Arvokyselyiden tulokset

Kaikille keskusteluihin osallistuneille esitettiin keskustelun lopuksi lyhyt nimetön arvokysely. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää, kuinka aktiivisesti kyläläiset ovat mukana kylän yhteisessä toiminnassa ja kuinka sitoutuneita kyläyhteisöön ollaan. Kyselyssä tiedusteltiin kyläläisten osallistumista kylän yhteisiin tapahtumiin, kuten esimerkiksi kesätorille tai talkoisiin. Tämän lisäksi kysyttiin asukkaiden osallistumisesta seuratoimintaan ja heidän näkemyksiään kyläyhteisöön kuulumisesta. Kysely oli samantapainen kuin yrittäjille tehty, ainoastaan hieman suppeampi. Kyselylomake löytyy liitteistä raportin lopusta.

Ensimmäiseksi kysyttiin, onko vastaaja osallistunut kylän vakiintuneisiin jokavuotisiin tapahtumiin (talkoot, siltatanssit, juhannuskokko ja kesätori) viimeisen kahden vuoden aikana. Näin pyrittiin mittaamaan kyläläisten halua osallistua kylän toimintoihin. Neljästä eri vaihtoehdosta selkeästi suosituin oli kesätori, jossa oli käynyt kahden vuoden sisällä 88 % vastaajista. Juhannuskokolla oli käynyt vastaajista 75 % ja talkoisiin osallistunut noin 61 %. Siltatansseihin oli puolestaan osallistunut 44 % vastaajista. Vastaukset taulukoitiin niin, että kyllä-vastauksesta tuli yksi piste ja ei-vastauksesta nolla pistettä. Maksimi ensimmäisessä kohdassa oli siis neljä pistettä. Keskimäärin pisteitä kertyi 2,8 vastaajaa kohti, eli kyläläiset osallistuvat suhteellisen aktiivisesti kylän yhteisiin tapahtumiin.

**Osallistuminen eri tapahtumiin
viimeisen 2 vuoden aikana**

Aktiivisuutta kylän yhteiseen toimintaan mitattiin myös kysymällä vastaajien osallisuutta seuratoimintaan. Kysymys kuului, onko vastaaja jonkin seuran tai yhdistyksen jäsen ja kuuluuko hän tämän lisäksi vielä hallitukseen. Vastaajista 59 % ilmoitti olevansa jonkin seuran tai yhdistyksen jäsen ja 30 % kertoi olevansa vähintään yhden seuran tai yhdistyksen hallituksessa. Seuratoiminta on kylällä monipuolista ja sen mahdollistavat aktiiviset kyläläiset, jotka kyselyn mukaan ovat hyvin paljon mukana eri seurojen toiminnassa.

Sitoutuneisuutta kylän yhteiseen toimintaan pyrittiin selvittämään kysymällä vastaajilta, että lahjoittaisivatko he 200 euroa kylälle rakennettavan monitoimihallin hyväksi. Kysymykseen oli tarkoituksella laitettu tietty rahasumma, jotta vastaaja joutuisi miettimään sitä kautta sitoutumistaan kylän yhteiseen toimintaan. Vastaajista hieman yli puolet, 54 %, ilmoitti olevansa valmis lahjoittamaan 200 euroa monitoimihallin hyväksi. Kysyimme tämän lisäksi myös, miksi vastaaja haluaisi tai ei haluaisi lahjoittaa rahaa monitoimihallille. Myöntävän vastauksen antaneet pitivät monitoimihallia koko kylää hyödyttävänä hankkeena, erityisesti mainittiin kylän lapset ja nuoret, joita monitoimihalli hyödyttäisi. Kieltävästi vastanneiden keskuudessa kysymyksen summaa pidettiin monesti liian suurena. Tämän lisäksi useat totesivat voivansa antaa oman panoksensa hallin hyväksi talkootyöllä. Pelkkä rahan antaminen hallin hyväksi nähtiin osassa keskusteluja riittämättömänä toimenä, minkä vuoksi kysymykseen vastattiin kieltävästi. Näissä tapauksissa käytännön osallistuminen hallitalkoisiin nähtiin kunnia-asiana.

Kyllä-vastaukset:

Monitoimihalli hyödyttää itseäni sekä erityisesti kylän nuorisoa.

Haluan, koska hallille on suuri tarve, esim. koululaisten liikuntatilana.

Mielellään työnä, se on hyvä juttu kylälle.

Käytän itse palveluja.

Olisi mukava liikkua hallissa ja harrastaa erilaisia pelejä/lajeja. Toivottavasti halli valmistuisi nopealla aikavälillä.

Tärkeä harrastusmahdollisuuspaikka lapsille ja nuorille.

Tärkeä kylän toimivuuden kannalta.

Ei-vastaukset:

En niin suurta summaa. Voin osallistua muulla tavoin. Hyvä asia kuitenkin.

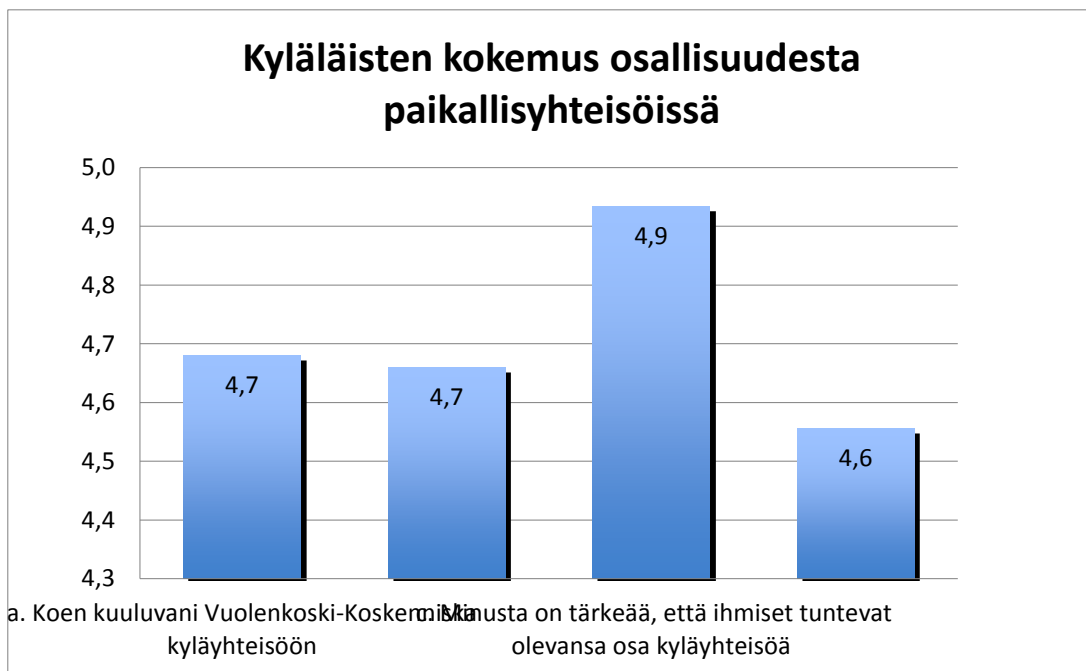
Kannatan kaikella tapaa monitoimihallia ja olen valmis tekemään talkootyötä ja muilla lahjoituksilla avustamaan hanketta, en suoraa rahallisesti noin isolla summalla.

*Hyvä hanke, haluan tukea hanketta talkootyönä ja edesauttamalla asioiden hoitoa.
Vastustan urheilun ylivaltaa.
Harrastan ulkoliikuntaa.
Idea on tosi hyvä! Summa vain on liian iso.*

Taloustalokunnilta kysyttiin lomakkeella kyläyhteisöön ja kuntaan kuulumisen tunteesta. Vastausten pohjalta oli hienoa huomata kyläläisten positiivinen suhtautuminen niin omaan kyläyhteisöön kuin Iitin kuntaan. Kysymykset kuuluivat seuraavasti:

- Koen kuuluvani Vuolenkoski-Koskenniskan kyläyhteisöön.
- Haluan olla osa kyläyhteisöä.
- Minusta on tärkeää, että ihmiset tuntevat kuuluvansa kyläyhteisöön.
- Koen olevani iittiläinen.

Vastaukset saivat muuttuja-arvot viiden ja nollan väliltä. Vastauksista 5 edusti vaihtoehtoa *Täysin samaa mieltä*, 4 tarkoitti *Jokseenkin samaa mieltä*, 3 oli neutraali vastaus eli *Ei samaa eikä eri mieltä*, 2 merkitsi *Jokseenkin eri mieltä* ja 1 *Täysin eri mieltä*.

Yksittäisten väittämien kohdalla oli havaittavissa vain pientä hajontaa. Korkeimman keskiarvon sai väittämä c. *Minusta on tärkeää, että ihmiset tuntevat olevansa osa kyläyhteisöä* arvolla 4,9. Luku on erittäin korkea ja kuvastaa sitä, kuinka tärkeäksi kyläyhteisö lopulta tulkitaan. Vastaajat kokivat myös kuuluvansa kyläyhteisöön keskiarvolla 4,7 ja halu olla osa kyläyhteisöä keräsi lähes saman keskiarvon, 4,7. Kokemus iittiläisyydestä jäi näiden neljän väittämän kohdalla viimeiseksi keskiarvolla 4,6. Voimme kuitenkin huomata, että keskiarvot pyörivät kaikkien väittämien kohdalla hyvin samoissa arvoissa ja kaikkien kohdalla oltiin keskimääräisesti vähintäänkin jokseenkin samaa mieltä.

Kyselyn perusteella Vuolenkoskella vallitsi vahva tunne osallisuudesta paikallisyhteisöön. Kyläyhteisöön kuulumisen koettiin olevan tärkeää ja vastaajat myös kokivat kuuluvansa kyläyhteisöön. Seura- ja yhdistystoiminnan korkea osallistumisprosentti kertoo kylällä vallitsevasta vahvasta yhdessä tekemisen kulttuurista. Myös osallistumisprosentti yhteisiin talkoisiin oli korkea. Kyselyn mukaan reilusti yli puolet kyläläisistä oli valmiita osallistumaan kylän yhteiseen hyvään myös taloudellisesti lahjoittamalla rahaa monitoimihallin hyväksi. Tämä kertoo vahvasta sitoutumisesta kylään. Myös useampi vastaaja siitä joukosta, jotka eivät olleet valmiita lahjoittamaan kyseistä rahasummaa monitoimihallin hyväksi, halusivat tukea hanketta muulla tavalla. Yleisesti ottaen kyläyhteisön toimintaan liittyvät prosenttiluvut ja paikallisyhteisöön suhtautumisesta kertovat pistemäärät olivat korkeita.

Neljä kysymystä yhteenlaskettuna ja siihen vielä lisättynä kysymys lahjoittaisiko vastaaja 200 € monitoimihallin hyväksi kertovat kokonaisvaltaisesti kunkin vastaajan suhtautumisesta paikallisyhteisöön. Korkein yhteenlaskettu arvo oli näiden kysymysten osalta 21.

Kaikkien vastanneiden yhteispistemäärän keskiarvoksi tuli varsin korkea 18,4. Vastauksista vain kaksi jäi alle 10 pisteen ja 15 pisteen alle jääneitä vastauksia oli vain 12 % kaikista vastanneista. Vahva enemmistö kyläläisistä siis tuntee todella olevansa ja haluavansa olla osa kyläyhteisöä ja kokee osallisuutta Iitin kuntalaisena.

10. Keskusteluiden anti

Kaiken kaikkiaan voitaneen todeta, että näin laajasti käydyillä keskustelutuokioilla on ollut selkeä paikkansa projektin yhtenä keskeisenä kulmakivenä. Keskustelut ovat tuoneet sellaisia teemoja ja tarpeita esille, joihin on voitu tarttua jo projektin aikana. Keskustelutuokioiden kautta on tullutkin esiin ja kirjatuiksi kylän kehittämiseksi monia ideoita ja ajatuksia, jotka muuten olisivat saattaneet jäädä kuulematta. Näistä hyviä esimerkkejä ovat vapaa-ajantoimintaan ja harrastuksiin liittyvät Perheiden pysäkki, Nuokku, Pomppis-liikuntakerhot, pianotunnit ja kylän markkinoinnin tehostaminen. Antoisinta näissä eri toiminnoissa on ollut se, että ne ovat löytäneet jo alusta asti oman paikkansa kylän viikkokalenterissa sekä jalkautuneet eri vastuuhenkilöille ja -tahoille. Näin toiminnoista on saatu jatkuvia, kehittyviä ja pysyviä käytänteitä kylälle.

Keskustelutuokiot ovat paitsi saattaneet samoista teemoista kiinnostuneita henkilöitä yhteen, ne ovat myös kartuttaneet laaja-alaista tietopankkia siitä, kenellä voisi tulevaisuudessa olla kiinnostusta ja osaamista kehittää jotakin tiettyä osa-aluetta. On ollut ilahduttavaa huomata, kuinka hyvin kyläalueen asukkaat ovat ottaneet osaa näihin kehityskeskusteluihin.

Vahva tulevaisuudenusko

Vuolenkoski-Koskenniskan kyläalueen asukkailla on hyvin vahva usko yhteiseen tekemiseen ja kylän elinvoimaisuuden säilymiseen. Yhdessä tekemisen perusta kumpuaa vahvasti reilun 15 seuran aktiivisesta työpanoksesta, yksilöiden vahvasta tahtotilasta sekä muun muassa kyläläisten omistaman elinkeinoyhtiön Omakylä Vuolenkosken toimista.

Yhteiset ponnistelut ovat tuottaneet aikojen saatossa tulosta ja tavoitteita on saavutettu. Tämä on lisännyt kyläläisten itsetuntoa sen osalta mitä tulee itse kylään ja sen kehittämiseen. Yhdessä koetut onnistumiset ja saavutukset innostavat kehittämään yhä uudenlaisia toimintatapoja, tapahtumia ja hankkeita.

Maaseudun osalta on jo vuosia käyty keskustelua siitä, miten Suomen maaseudun elinvoimaisuus saadaan taattua ja peruspalvelut säilytettyä edes inhimillisen etäisyyden päässä. Vuolenkosken kyläalueella on selkeästi tiedostettu, että uusien asioiden tavoittelu vaatii vahvaa sitoutumista kylätyöhön, jos asioita halutaan aidosti kehittää. Tämä oivallus heijastui OmaVerkon aikana käydyissä keskustelutuokioissa vahvasti. Ei siis ihme, että kyläläiset kokevat myös vahvaa uskoa oman kyläalueensa tulevaisuuteen ja sen kehittämiseen.

11. Jo tehdyt toimet

Seuraavassa kootaan yhteen kaikki ne tapahtumat ja toimenpiteet, jotka ovat rakentaneet uutta tai vahvistaneet jo olemassa olevaa. Kaikki tapahtumat ja toimenpiteet ovat olleet tavoitteellisia. Niiden on haluttu edistävän tiettyä kylätoiminnan osa-aluetta. Näin esimerkiksi kylän markkinointia, paikallishistorian tallentamista tai seurojen välistä yhteistyötä on voitu kehittää kohdennetusti. Kaikki tapahtumat ja toimenpiteet ovat olleet uusia, ja ideat niihin ovat kumpunneet tarpeesta. Osasta tapahtumia ja toimia, kuten seurapalaveri ja elokuvailta, on muodostunut perinne. OmaVerkko-ryhmä on tehnyt kaikki tapahtumat talkoilla, koska se on kylän hengen mukaista. Hanke on tukenut materiaalikustannuksissa ja taustatyön tekemisessä. Kaikki tapahtumat ovat tarkasta kohdentamisesta riippumatta palvelleet montaa kylän kehittämisen kannalta oleellista tarkoitusta.

Nuoli otsikoiden perässä =
toiminnasta on tullut jatkumo ja se on irtaantunut
projektista kylä- ja seuravetoiseksi

Kylän identiteetti – ilmapiiri, me-henki ja yhteistyö

Yleisesti kylällä järjestetyt tapahtumat lisäävät me-henkeä ja vahvistavat paikallisidentiteettiä. Näin todettiin myös valtaosassa keskustelutuokioista. OmaVerkko-projektin aikana järjestetyillä tapahtumilla on pyritty tietoisesti näihin päämääriin.

1. Koskenkylän laulu -ulkoilmaelokuvailta →

- Kylällä vallitseva avoin ilmapiiri loi puitteet ja rohkeuden uudenlaisen tapahtumakokonaisuuden rakentamiseksi
- Tavoitteena oli luoda kylällä 1947 kuvatun elokuvan ympärille paikallishistoriaa eri tavoin käsittelevä tapahtumailta
- Kesällä 2012 järjestettiin ensimmäinen ulkoilmaelokuvanäytös
- Tapahtuma keräsi 500 katsojaa
- Vuosina 2013 ja 2014 tapahtuma on järjestetty yhteistyössä kylän seurojen kanssa
- Kiinnosti mediaa yli maakuntarajojen

2. Kimpsujen ja Kampsujen kirppari

- Idea kierrätyspäivän järjestämisestä nousi kotitalouksien keskustelutuokioista
- Tavoitteena oli saattaa käytäntöön joitakin keskusteluissa esiin tulleita ajatuksia
- Kierrätyspäivä järjestettiin yhteistyössä Maaseutunaisten kanssa Seuratalolla syksyllä 2013
- Päivän aikana noin 100–150 kävijää

3. Kesäasukkaiden ilta

- Keräsi yhteen noin 70 Vuolenkosken kyläalueen vapaa-ajan asukasta
- Tavoitteena oli kuulla vapaa-ajan asukkaita ja viedä heille tietoa kylän toiminnoista
- Vapaa-ajan asukkaille suunnatun kyselyn järjestäminen tiedon kartuttamiseksi
-

Kylän yhdistys- ja harrastetoiminta

Seuratapaamiset →

- Keskusteluissa ilmeni selkeä tarve seurojen keskinäiselle kokoontumiselle
- Tavoitteena seurojen tiedottamisen parantaminen kyläläisille
- Tavoitteena seuratoiminnan haasteiden ja mahdollisuuksien pohtiminen työpajatyöskentelynä
- Ensimmäinen seuratapaaminen kesäkuussa 2012
- 15 seuran edustajat, yhteensä noin 30 seura-aktiivia
- Keväällä 2013 ja 2014 kylän yhdistysten vetäminä Seurapalaverit
- Yhtenä toimivana käytäntönä syntyi tulevan kauden tapahtumien ja toiminnan kokoaminen yhteen kalenteriin päällekkäisyyksien välttämiseksi ja yhteistyötarpeen kartoittamiseksi
- Vuodesta 2014 alkaen vetovastuu Vuolenkosken kyläyhdistys ry:llä

Seuramarkkinat

- Tarve tuoda avoimesti esille kylän lukuisten seurojen toimintaa niin vakituisten kuin vapaa-ajan asukkaiden parissa
- Kesällä 2012 iltatorin yhteydessä toteutettiin Seuramarkkinat
- Iltatorilla Seuramarkkinoiden yhteydessä noin 200 kävijää
- Kaikki kylän 15 seuraa esillä

Seurojen kanssa käydyt keskustelutuokiot

- Keskustelut kaikkien kyläalueen seurojen kanssa vuosien 2012–2013 aikana
- Seurojen keskustelut toimivat Virran rakentamisen yhtenä perusteena

Seurojen omat sivut Virrassa →

- Kaikki kylän seurat ja yhdistykset yhteystietoineen kootusti esillä
- Kullakin seuralla on oma sivu, jolta löytyy haastattelun perusteella laadittu esittely seuran toiminnasta
- Seuroilla mahdollisuus itse päivittää sivuaan ja käyttää sitä tiedottamiseen

Some –koulutusta

- Syksyllä 2014 hanke mahdollisti kylällä järjestetyn koulutuksen liittyen sosiaalisen median hyödyntämiseen seuratoiminnan viestinnässä, toiminnassa ja markkinoinnissa.
- Koulutuksen vetäjänä oli vieraileva sosiaalisen median asiantuntija Piritta Seppälä
- Kaikille avoin koulutus järjestettiin kahtena erillisenä iltana

Kylän markkinointi

Kevätkarnevaalit & Kyläolympialaiset →

- Tavoitteena markkinoida kylää ja esittäytyä Lahden Raksamessujen kävijöille vartenotettavana paikkana asua. Tavoitteena järjestää tapahtuma vuosittain
- Lahden Raksamessujen jälkeen lyhyen aikavälin sisällä järjestettävällä tapahtumalla haluttiin myös luoda tilaisuus vierailijoille tulla tutustumaan kylään ja sen toimintaan
- Messuilla jaettiin kävijöille kutsuja tapahtumiin
- Kevätkarnevaalit järjestettiin maaliskuussa 2013 ja Kyläolympialaiset maaliskuussa 2014 yhteistyössä Omakylä Vuolenkosken ja kyläalueen seurojen kanssa
- Molemmissa tapahtumissa vieraili useampi kylälle asettumisesta kiinnostunut perhe tai pariskunta
- Tapahtuman aikana oli mahdollisuus lähteä tutustumaan kylään ohjatuilla kyläkerroksilla
- Koululla ja uudella paloasemalla oli avoimet ovet tapahtumien aikana
- Kyläinfo tapahtuma-alueella

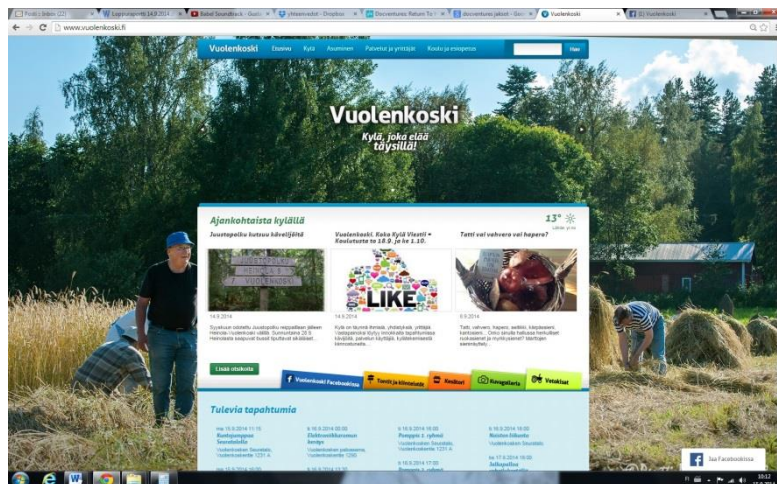

Osallistuminen seminaariin

- Syksyllä 2012 osa OmaVerkko-ryhmästä oli esittelemässä kylää ja sen toimintaa Pohjanmaalla Kauhajoella Yritetään kylissä -tilaisuudessa

Vuolenkosken Virta →

- Tarve uusille, helposti päivitettäville internetsivuille
- Internetportaaliin liittyvien tarpeiden kartoittaminen yhdessä kylän yrittäjien ja seurojen kanssa
- Internetportaalin suunnittelu ja määrittely yhdessä Peittonet Oy:n kanssa
- www.vuolenkoski.fi -sivustolle uusi käyttöliittymä Aptual Oy:n toimesta
- Noin 15 vapaaehtoisen ylläpitotiimi
- Jatkuvasti päivittyvä, informoiva ja ajankohtainen sivusto
- Perustiedot kylästä, palveluista ja historiasta sekä tietopaketti kylälle muuttajan avuksi
- Esillä kaikki kylän seurat ja lähes kaikki yrittäjät
- Sekä yhdistyksille että yrityksille oli mahdollisuus saada ohjausta ja tietoa oman sivunsa päivittämisestä projektiryhmän laatimien ohjeiden sekä käytännön ohjauksen muodossa. Ohjausta oli mahdollista saada puhelimitse, sähköpostitse sekä käytännössä, järjestettyjen ohjauksetojen muodossa sekä tarvittaessa henkilökohtaisesti
- Yleisesti ottaen tavoite yritysten ja seurojen oman sivunsa itsenäisestä päivittämisestä on vielä jäänyt joiltakin osin saavuttamatta

Vuolencoski-esite →

- Tarve luoda kattava ja helposti päivitettävä esite kylästä ja sen mahdollisuuksista
- Ajoitettiin Lahden Raksamessuille 2013
- Esite on myöhemmin käännetty myös englannin kielelle

HELSINKI
LÄNTI
KESKI
PILVI
KESKI
KESKI
KESKI

Helsinki 135 km, Lahti 34 km,
Helsinki 23 km, Koussaan 55 km
ja Suomen urheilupuiston Merimäkeen 12 km

Vuolencoski on maaseudun rauhaa, mutta silti lähellä.
Klikkaa itsesi kylälle!
www.vuolencoski.fi

Haluusitko asua täällä?
Kysy rohkeasti tonteista ja asumisesta Vuolencoskelta!

Koskenrannan kaava-alueen tontit ja asuminen:
Pasi Peltman 0400 806 321
Ville Pato 044 357 2082

Asuminen kylällä ja kylän tonttipankki:
Eero Paconen 0400 659 877

Vuolencoski - kyla lähenä elämää

TERVETULOA KYLÄÄN MEILLE, SAATAT JÄÄDÄ NÄILLE TEILLE!

www.vuolencoski.fi

KOKO PERHEEN VUOLENKOSKI

"Työlämmie kantava voima on kylän yhteinen kyläkoulu. Oina koulu on kylälle sydämen asti!"

Vuolencosken koulu on oman kylän koulu, jossa lapset kasvavat yhdessä ja oppivat elämän tärkeitä taitoja ja taitoja. Koulumatkat tullaan valaistua kevyen liikenteen väylää pitkin. Perheen pesimästä huolehtii ryhmäperhepäiväkotinä Nappula.

"Kylällä on aina kavereita!"

-Vuolencosken koulun oppilait

Harrastustoimintaa lapsille ja nuorille tarjoavat kylän useat aktiiviset seurukset.

Vuolencoskelta löydät asumisen ja elämisen peruspalvelut: kauppa, koulu, päiväkotit, kahvila, lastenleikki, vehnämylly ja neuvola. Kyläsihteeri tai leskiorilla saa vastauksia kaikkiin pulmiin. Naapurit ei koskaan jätäkään!

RAJATTOMAT MAHDOLLISUUDET VAPAA-AJANVIETTOON

"Kauniin luonnon monipuolisuus yllättää samassa kylässä on upeaa, kalasta ja liikkaita vesistöä, idyllistä peltomaisemaa sekä marjaita kangasmaastoa pienen Salpausselän harjulla!"

Vuolencoskea ympäröivät Pääjärvelle yhteydet Kymijoen vesistöt ja vilkkaat peltomaat.

Kylän viireä seura- ja yhdistystoiminta luo mahdollisuuksia erilaiseen vapaa-ajanviettoon.

Täällä haaveet omasta kaivamaasta ja omavaraisesta elämäntilasta on mahdollista toteuttaa.

Venurien urheilupuisto sijaitsee avian vieressä, vain 12 km päässä.

VIREÄ KYLÄ, JOSSA MAASEUDUN RAUHAA JA MONIPUOLINEN KYLÄTOIMINTA KOHTAAVAT

"Pala rauhaa ja samalla ihanan virkeää kylätoimintaa! Kauniit kylätiet ja pajainteille ulottuvat vesireitit tarjoavat motoristille ja veneilijälle upeita maisemia sekä hyviä kulkuyhteyksiä."

Kesäkauntainen Vuolencoskella palvellee suosittu kesätori aina leikauksen alusta syyskuun puoliväliin klo 10-12 Hyvän ravinnolla. Sieltä saa oman paikallisen ja lähiseudun tuotteiden elintarvikkeita sekä käsitöitä. Veneillä saapuva kyläiläjä voi ankkuroitua paattinsa vesireenelaturiin.

Kylän erilaiset ja villydyttävät tapahtumat kesäaikaan yhteen kyläläisille ja leskisarjalle. Kylänuorena vuonna on nautittu maaseutunäyttelyistä, koskikansoista, veteraanitraktorien vetokisoista ja elokuvanäytöksistä ulkoilla elokuvan tumermerisissä tiloissa.

Tule sisälän mukaan ja koe Vuolencosken aito ja eelisa kylänelin!

Brändäys →

- Markkinoinnin edistämiseksi kartoitettiin paikkabrändäyksen mahdollisuuksia
- Vuoden 2014 aikana toteutettiin hankkeen puitteissa brändityöpaja sekä vierailumatka kahdelle eri paikkakunnalle, jossa kohdennettua brändäystä on hyödynnetty markkinoissa

Paikallishistorian tallentaminen ja esilletuominen

Muistelutuokiot →

- Ensimmäinen järjestettiin ennen Koskenkylän laulu -elokuvailtaa vuonna 2012
- Tavoitteena oli kartoittaa paikallishistoriaa 1940-luvulta, jolloin myös elokuva kuvattiin Vuolenkoskella ja Koskenniskassa
- Tavoitteena rohkaista ihmisiä jakamaan muistojaan eri aikakausilta, eri teemoista

Valokuvien tunnistustuokio

- Järjestettiin tammikuussa 2013 Vuolenkosken Seuratalolla
- Tarkoituksena herättää kiinnostusta oman lähihistorian sekä kylän historian taltioimiseen ja esilletuomiseen
- Tilaisuuteen tuotiin noin 200 kuvaa tunnistettavaksi
- Valokuvien tunnistustuokiossa kokosi yhteen noin 50 paikallishistoriasta kiinnostunutta

Kylänraittia kulkien -valokuvanäyttely

- Järjestettiin Vuolenkosken Seuratalolla 19.–27.7. 2013
- Näyttelyn yhteydessä järjestettiin perinnetaitonäytöksiä päivittäin
- Näyttely koostui noin 500 valokuvasta 1900-luvun alusta nykypäivään
- Yli 600 valokuvaa taltioitiin digitaaliseen muotoon tapahtuman yhteydessä
- Lisäksi taltioitiin nimiä, vuosilukuja, paikkoja ja tarinoita kuviin liittyen
- Näyttelyssä kävijät pystyivät lisäämään puuttuvia tietoja kuviin
- Kylänraittia kulkien -näyttelyssä vieraili viikon aikana yli 500 ihmistä
- Näyttely kiinnosti mediaa yli maakuntarajojen

Kylänraittia kulkien
VALOKUVANÄYTTELY
Vuolenkoski – Koskenniskasta vuosien varrelta
Vuolenkosken seuratalolla 19.7.-25.7.

Tule ja kurkista menneiden vuosien hetkiin ja tunnelmiin sekä koe Vuolenkosken oiro ja eloisia kylätunnelmia!

Näyttely avoinna:

pe	19.7.	Klo 16.00-20.00
la	20.7.	Klo 12.00-16.00
su	21.7.	Klo 12.00-19.00
ma	22.7.	Klo 14.00-19.00
ti	23.7.	Klo 14.00-19.00
ke	24.7.	Klo 14.00-19.00
to	25.7.	Klo 14.00-19.00

Näyttely on ilmainen, vapaaehtoinen kannatusmaksu monitoimihallin hyväksi.
Osoite: Vuolenkoskentie 1231 A, 19160 HUUTOTÖYRY

Käytävällä ohessa päivittäin kahvipöytä ja Maakuntien Lemmikki

Jätkä, Onnaveikko -projekti, Omalyä Vuolenkoski, kylän seurat ja yhdistykset sekä kyläläiset:
Kangas Seuran
Vuolenkosken seuratalon
Kangas Seuran hallituksen
Kasvu
Onnaveikko, Seurat ja yhdistykset
SMA

Virran historia-osuus →

- Virtaan on luotu yleiskatsaus Vuolenkoski-Koskenniskan historiasta 1400-luvulta 2000-luvun alkuun
- Kyläalbumiin on tallennettu vanhoja valokuvia ja niihin liittyvää tietoa
- Virran paikallishistoriaan lisätään tarinoita, kuvia ja tietoa paikallishistoriasta
- Siitä rakentuu mahdollisimman kattava kuvaus kylän vaiheista
- Tarinoita, valokuvia ja dokumentteja paikallishistoriasta voi lähettää jatkossa Virran ylläpitoryhmälle

Ideoista käytäntöön

Nuokku-toiminta →

- Keskusteluissa ilmeni selkeä tarve lasten ja nuorten toiminnan lisäämiselle
- Syksyllä 2012 järjestettiin OmaVerkon toimesta aloituspalaveri, jossa olivat mukana Iitin kunnan, Iitin seurakunnan ja kylän nuorten vanhempia
- Nuorille suunnattu Nuokku-toiminta polkaistiin käyntiin jo syksyllä 2012
- Toimii Vuolenkosken Seuratalolla joka perjantai-ilta
- Nuokku-toiminnan kantavana voimana ovat aktiiviset vanhemmat, jotka pyörittävät vapaaehtoisvoimin Nuokun valvojavuoroja

Perheiden pysäkki →

- Tavoitteena järjestää toimintaa alle kouluikäisille lapsille ja heidän vanhemmilleen
- Tarve ilmeni etenkin lapsiperheiden kanssa käydyissä keskustelutuokioissa
- Syksyllä 2013 järjestettiin aloituspalaveri Iitin seurakunnan, Mannerheimin Lastensuojeluliiton edustajan ja asiasta kiinnostuneiden kyläläisten kesken

- Perheiden pysäkki aloitti Iitin seurakunnan ja vetovastuullisten vanhempien luotsaamana syksyllä 2013 kokoontuen joka toinen viikko
- Syksyllä 2014 Perheiden pysäkki kokoontuu joka torstai-ilta kokoontumispaikkana Vuolenkosken seurakuntakoti

Pianotunnit →

- Talouskuntien kanssa käydyissä keskusteluissa toivottiin musiikkiharrastamisen mahdollisuuksien parantamista kyläalueella
- Moni kyläalueen lapsista kävi vielä syksyllä 2013 esimerkiksi pianotunneilla Heinolan tai Lahden musiikkiopistoilla
- Kausalan Ravilinnasta siirrettiin tilan puutteen vuoksi piano Vuolenkosken Seuratalolle
- Kohderyhmään kuuluvien lasten ja heidän vanhempiensa tarpeita kartoitettiin uudelleen syksyllä 2013 pianonsoiton osalta
- Kylältä löytyi pätevä opettaja, Pirjo-Riitta Marjamäki-Rantanen, jonka pitkä musiikillinen ura kanttorina ja musiikin maisterina mahdollistivat ammattitaitoisen opettajan omalta kylältä
- Oppilaita kertyi keväällä 2014 peräti kymmenkunta
- Ensimmäinen piano-oppilaiden konsertti järjestettiin kylällä vapunpäivänä 2014
- Pianotunnit jatkuvat kysytyinä joka maanantai-ilta Vuolenkosken Seuratalolla syksyllä 2014

Lasten liikuntaharrastusmahdollisuuksien paraneminen: Pomppis →

- Keskustelukierroksella ilmeni vaje alle kouluikäisten lasten harrastusmahdollisuuksien osalta, kyläalueella oli jo 2013 monia harrasteita, mutta monissa aloitusikä on 7 vuotta
- Keväällä 2014 alkoivat lasten liikuntaryhmät eli Pomppikset Vuolenkosken Seuratalolla joka tiistai-ilta
- Pomppis on suunnattu 3–8-vuotiaille lapsille
- Pomppiksen mahdollisti Iitin kansalaisopisto, jolta saatiin 2 viikkotuntia Pomppiksen järjestämiseen ja ylläpitämiseen
- Ryhmä on jaettu kahteen tuntiin suuren kysynnän vuoksi
- Kevään 2014 aikana Pomppiksessa vieraili noin 30 lasta

12. Miten parantaa kylätyön toimintatapoja?

Tämä raportti on koonti talouskuntien kanssa käydyistä keskusteluista. OmaVerkko-ryhmän keskustelujen teemana oli asuminen ja eläminen Vuolenkoski-Koskenniskan kyläalueella. Keskustelujen pohjalta voidaan todeta, että hyvän arjen mahdollistavat toimivat palvelut ja yhteisöllisyys. Toimiva kyläyhteisö on tae palvelujen säilymiselle ja kehittämislle. Toimiva kyläyhteisö luo hyvinvointia yksilölle ja yhteisölle. Tunne kuulumisesta yhteisöön luo ihmiselle vahvat juuret, jotka antavat hyvät valmiudet rakentaa omaa elämää ja toimia yhteiskunnassa.

Toimiva kyläyhteisö ei ole itsestäänselvyys. Sen rakentaminen vaatii jatkuvaa työtä. Työ on toimintojen ylläpitoa ja tapahtumien tekemistä, arkista aherrusta sekä viitseliäisyyttä nähdä vaivaa. Kylätyön tekeminen yhteisössä on tavoitteellista toimintaa, mutta myös itsessään tärkeää. Se, miten työtä tehdään, on yhtä tärkeää, kuin yhteisen työn aikaansaannokset. Yhteisö koostuu yksilöistä. Jotta toiminta on mielekästä ja motivoivaa, on jokaisen hyvä miettiä niitä lähtökohtia, miksi kylätyö on tärkeää ja miten siitä saadaan entistäkin toimivampaa.

Seuraavat kolme teesiä pureutuvat kylätyön arvopohjaan. Jokaisen Vuolenkoski-Koskenniskan kyläyhteisön jäsenen on harkittava teesien sanomaa omalta kohdaltaan, sillä jokaisen panos on tärkeä ja arvokas. Nämä ovat OmaVerkko-ryhmän näkemyksiä siitä, miten kylätyöstä saadaan entistä toimivampaa ja tekijöilleen merkityksellisempää.

Yhdessä tekeminen on taito

Yhdessä tekeminen on taito, jota voi opetella. Yhdessä tekemisen taito on vaivannäköä ja jatkuvaa työstämistä. Yhteistyössä joutuu ottamaan kritiikkiä vastaan ja käsittelemään asioita asioina. Keskusteluissa kävi myös ilmi, että valta ja vastuu keskittyvät helposti seurojen johdolle. Vastuun jakaminen luo aloitteellisuutta. Vastuun jakaminen vaatii, että työt organisoidaan yhdessä. Esimerkiksi Vuolenkosken Virran ylläpito on järjestetty työryhmäajatteluun pohjautuvasta näkökulmasta, mikä mahdollistaa vastuiden jakamisen. Kun oma vastualue on selkeä, on myös helppo toimia aloitteellisesti ja itsenäisesti.

On paljon projekteja, joiden tavoitteet ovat yhteisiä ja koskettavat montaa seuraa. Sen vuoksi on kuormittavaa rajata projektia yhden seuran asiaksi. Projektia varten voidaan perustaa työryhmä, joka kasataan asiasta kiinnostuneista kyläläisistä. Näin motivoitunut ryhmä voi itsenäisesti ja oma-aloitteisesti viedä hyväksi koettua tavoitetta eteenpäin. Tämä mahdollistaa osallistumisen ilman liittymispakkoa mihinkään seuraan. Matalan kynnyksen projektityö voi olla vastaavasti tie mukaan seuratoimintaan. Asia- ja tapauskohtaisesti kootut työryhmät eivät rasita seuratoimintaa; näin uusia ideoita voidaan viedä eteenpäin ilman, että jouduttaisiin tekemään valintaa esimerkiksi olemassa olevien tapahtumien kustannuksella. Muun muassa kyläyhdistyksellä on jo pitkään ollut järjestettävänä useita perinteikkaita tapahtumia ympärivuotisesti.

Taloustaloukskunnissa ja seurakeskusteluissa yhdistystoiminnan haasteena nähtiin töiden kasaantuminen pienelle ryhmälle. Vastuita on hyvää jakaa, kierrättää ja toimijoita vaihtaa tietyin väliajoin. Kylätyön kannalta tämä kartuttaa laajapohjaista tietotaitoa, mikä synnyttää jatkuvuutta, kun asiat eivät lepää yhden tai kahden henkilön varassa.

Yhdessä tekeminen vaatii myös tietoa käytettävissä olevista yhteisistä resursseista. Yksinkertaisimmillaan tämä on tietoa siitä, kuka osaa mitäkin. Tieto yhteisistä resursseista kulkee eteenpäin yhteistyössä, esimerkiksi seuratoiminnassa, usein perimätiedon tavoin. Uusien asukkaiden osallistaminen on selkeää tiedottamista siitä, kuka osaa mitäkin ja mitä resursseja on käytettävissä. Tietoa olemassa olevista resursseista ei pidä pitää itsestään selvänä. Pienetkin asiat on hyvä kirjata ylös. Tietoa totutuista toimintatavoista on myös hyvä tuoda jatkuvasti esille.

Kylätyö on helppoa ja mukavaa myös uusille toimijoille, kun on riittävästi tietoa saatavilla. Tämä kuvastuu esimerkiksi pienen tapahtumakahvituksen järjestämisessä. Jokaisella tekijällä tulisi olla tietoa siitä, mitä ollaan menossa tekemään, millaisia määriä tuotteita tarvitaan ja ketkä ovat mukana järjestelyissä. Tässäkin selkeä vastuualueiden jakaminen helpottaa etenkin uusien toimijoiden sarkaa, kun asioita ei tarvitse opetella kantapäähän kautta. Ilmassa leijuva yleinen vastuu tai ”joku hoitaa” -ajattelu voi tarkoittaa, että kokonaisia osa-alueita jää hoitamatta tai ne joudutaan hoitamaan viime hetkellä.

Avoimuus

Avoimuus parantaa tiedonkulkua kyläläisten keskuudessa. Uusille asioille ollaan vastaanottavaisia, kun niitä ei pidetä sisäpiiriläisten touhuna. Kylän asioista tiedotetaan kaikille; myös niille, joiden ei lähtökohtaisesti ajatella olevan kiinnostuneita kyseisestä asiasta. Esimerkiksi OmaVerkon keskusteluissa yksittäisistä taloustaloukskunnista nousi esiin yllättäviä vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita. On hyvä muistaa, että esimerkiksi ihmisen aiemmin tekemä kylätyö ei määritä sitä, mistä kaikesta yksilö on kiinnostunut ja mitä yksilö osaa. Kukaan ei voi tehdä tätä määrittelyä toisen puolesta.

Asioista tiedottamisessa palvelevat Vuolenkosken Virta ja sosiaalisen median kanavat. On kuitenkin hyvä huomioida myös perinteiset tiedottamisen tavat, kuten ilmoitustaulut ja tienvarsikyltit, jotka tavoittavat kyläalueen asukkaat hyvin. Etenkin Virta, sosiaalisen median kanavat ja tienvarsikyltit tavoittavat myös vapaa-ajan asukkaat, joista moni on kylän toiminnoissa mukana. He ovat usein riippuvaisia kylän sisältä tulevasta tiedottamisesta.

Avoin tiedottaminen tarkoittaa myös asioista puhumista arkisissa tilanteissa. Se on yhteisön toimivuuden peruskivi. Vaikka monet seuroista ovat toimineet vuosikymmeniä, eivät niiden tavoitteet tai käytännön toiminta välttämättä ole itsestäänselvyksiä, etenkin uusille asukkaille. Tämä on erityisen tärkeää muistaa, sillä Vuolenkoski on ollut vuodesta 2003 muuttovoittoaluetta.

Vuodesta 2003 vuoteen 2014 kylän väkiluku on kasvanut yli 22 prosenttia, mikä on erittäin poikkeuksellista haja-asutusalueelle valtakunnallisesti.

Pattitilanteissa on hyvä säilyttää neuvotteluyhteys. Niillä, jotka ovat mukana yhteisten asioiden hoitamisessa, on myös halu tehdä asioita kylän hyväksi. Tämä on hyvä muistaa mahdollisissa ongelmatilanteissa, jotta ristiriitatilanne ei henkilöityisi. Asiat on otettava ja hoidettava asioina. Avoin tiedottaminen karistaa ennakkoluuloja uusia asioita kohtaan. Se osallistaa kyläläisiä ja vapaa-ajan asukkaita osaksi kyläyhteisön toimintaa.

Kylätoiminnan tavoitteellisuus

Monet kylällä järjestetyt tapahtumat ja toimintatavat ovat olleet onnistuneita. Se on luonut yhteishenkeä ja uskoa yhteiseen tekemiseen. Onnistuminen asettaa tekemiselle vaatimuksia. Vuolenkosken kylällä on hyvä tunnettavuus, mikä luo myönteisiä ennakko-odotuksia tapahtumien järjestämiselle ja uusien asioiden kehittämiseksi. Tämän vuoksi voidaan sanoa, että kylän toiminnoille on olemassa jo lähtökohtaisesti vaateita tietystä tavoite- ja lähtötasosta.

Tavoitteellisuuden merkitystä kylätoiminnan kannalta ei voi koskaan korostaa liikaa. Hyvin laaditut tavoitteet kannustavat päämäärätietoiseen työskentelyyn, jossa kaikkien tekijöiden panoksella on merkitys. Tavoitteellinen toiminta vaatii yhdessä tekemisen taitoa. Tavoitteellisuus taas johtaa luonnollisesti tekemään asioita hyvin, mikä ei lopulta vaadi yhtään enempää vaivaa kuin puolittainen tekeminen.

Pyrkimys tavoitteelliseen tekemiseen vaatii vaivannäköä ja vahvaa pohjatyötä, mutta on lopulta sen väärti. Kun asiat organisoidaan hyvin ja tehtävänjako tiedetään, kaikki voivat seisoa yhteisten tavoitteiden takana. Tämä puolestaan lisää motivaatiota kylätoimintaa kohtaan ja tekee siitä mielekästä. Tällöin se ei myöskään kuormita vaan voimaannuttaa tekijöitään. Siitä tulee myös yksilön vahvuus. Tavoitteellinen toiminta vahvistaa yhteistä kyläbrändiä, sitä vahvaa, positiivista kuvaa, joka meistä kylänä välittyy ulospäin.

Lähtökohtia mielekkäälle ja toimivalle kylätyölle